Üksiknumber 5 senti.

Tartu Maaleht

Ilmub igal teisipäeval, neljapäeval ja laupäeval.

Põllumeeste, asunike ja väikemaapidajate häälekandja.

„Tartu Maalehe" toimetus ja talitus Tartus, Kompanii t. 4. Telef. 268.

Väljaandja ja peatoimetaja ALFRED PEDA.

Vastutav toimetaja adv. ARN. IASKA.

„Tartu Maaleht" maksab tellijatele:	Kuulutuste hinnad:
1 kuu — 60 senti 2 kuud — 120 „ 3 „ — 180 „ 6 „ — 350 „ 12 „ — 700 „	kuulutusküljel 5 senti, esiküljel 10 senti, tekstis kuul. kirjadega 12 senti ja tekstis teksti kirjaga 15 senti millimeeter ühel veerul.

Tellimisi võtavad vastu kõik postiasutused ja tellimiste vastuvõtjad üle maa. Aadressi muutmine 10 s.

Toimetuse kõnetunnid igal äripäeval kl. 10—12.

Kontor avatud äripäeviti kl. 9—4.

Nr. 46. Tartu, laupäeval, 23. aprillil 1932. 4. aastakäik.

Skandaalsed paljastused Kreugeri kontsernis.

Poola riigimehed said altkäemaksu?

Uusi enesetapmisi Kreugeri firma pärast.

Stokholm, 21. aprillil. „Dagens Nyheter" teatab Warssawist, et Poola poliitikameeste keskel walitseb suur ärewus selle tagajärjel, et Kreugeri paberite hulgas olewat leitud dokument mitme Poola poliitikategelase nimega. Need poliitikategelased olewat saanud Kreugerilt „kingitusi". Kreugeri „kingitusenimekiri" nimestik sisaldawat üht... tuntud Poola ... [illegible]

Stokholm, 21. aprillil. New-Yorgist teatatakse, et rahwuswahelisel tikutrustil on teataw arw Kreugeri wõltsitud Itaalia riigikassa obligatsioone. Need wõltsitud paberid Kreuger olewat wahetanud Saksa laenuobligatsioonide wastu, mis kuulusid rahwuswahelisele tikutrustile. Nende wäärtus oli umbes 50 miljonit krooni. Ivar Kreuger realiseeris need obligatsioonid ja tarwitas saadud raha ära peamiselt Rootsis.

Selgub, et Kreuger on opereerinud weel kolmanda wõltsitud monopolilepinguga, peale Hispaania ja Itaalia oma. Ajakiri „Affärsvärlden" kinnitab, et Kreuger oli tema peatoimetajale konfidentsiaalselt teatanud, et temal on sõlmitud weel uus monopolileping, mil see asi tulewat hoida suures saladuses wõiwat tekkida suuri keskeldusi. Missuguse maaga uus monopolileping pidi sõlmitud olema, ei ole weel teada.

„Stockholms Tidningen" kirjutab: „Wäärib tähelepanu, et Kreuger & Tolli suures Hollandi ettewõttes ei ole kunagi awalikku rewideerimist ette wõetud. Teatawasti Hollandi seadused ei esita sel suhtes iseäranis walje nõudmisi. Nagu teada, Kreuger näitas oma Hollandi ettewõttes suuri reserwe, mis jäid kontrollimata. Kreuger & Tolli kontserni wiimane aruanne on koostatud nii, et sellest saabakse mulje, et rewideeritud on mitte ainult tema Rootsi, waid ka Hollandi ettewõtted.

Kreugeri-komisjon teatab, et tarlused Poola monopolilepingu wõltsimise kohta on alustatud.

Stokholm, 21. aprillil. Lehed toowad kõmulisel kujul teate, et Ivar Kreugeri waralambrist on leitud peidetuna 2 miljoni krooni kularaha. Kreuger & Tolli kontserni ja Rootsi tikutrusti juhtiwad mehed olid aga tõendatakse, Kreugeri surmateadet saades rutanud pankadesse wõimalikult palju summi wälja wõtma, sest oli karta, et kontserni jooksewad arwed pankades suletakse. Leitud summa oli Kreugeri warakambris ... kui uurimiskomisjon oma tegewust alqas.

Stokholm, 20. aprillil. Rootsi walitsus nimetas erikomisjoni 1933/34 rahanduseasta eelarwe uuesti läbiwaatamiseks. Selle komisjoni liikmeteks on peadirektorid Rothin ja Strideberg ja riigisekretär Hammerskiöld. Rahaminister seletas, et raske rahanduslik seisukord, mis wiimaste nädalate sündmuste tagajärjel on läinud weel raskemaks, teeb tarwilikuks riigi wäljaminekuid weel õige tundawalt wähendada.

Augsburg, 20. aprillil. Tuntud Saksa metsatööstur Ferdinand Steinbeiss, 65 aastat wana, laskis enese maha. Enesetapmine sündis ärilistel põhjustel, arwatawasti ühenduses Kreugeri looga. Steinbeiss oli mitme puufirma omanik Ülem-Baieris. Ka kuulus Wendelsteini raudtee oli tema omandus. Enne sõda kuulusid temale suured metsad Bosnias.

Tule häwitus Patkülas.

Kaks perekonda jäi peawarjuta.

(Meie kirjasaatjalt traadi teel.)

Aakres, 22. skp. Neljapäewal, umbes kella 6 ajal õhtupoolikul, süttis põlema Patküla wallas asuwa Juhan Jaansoni päralt olewa „Jantka" talu rendikoha elumaja. „Jantka" talu oli kaintada J. Jaansoni õe ja wenna käes. Kahju 1500 krooni.

Tule algust märkasid kõigepealt ümbruskonna elanikud, kes kohe ka appi tõttasid. Kuid

elumaja ei suudetud enam tulest päästa,

küll aga päästeti osa wallaswara ja suudeti ära hoida tule lewinemine teistele talu hoonetele.

Oletatakse, et tuli algas wigasest korstnast, kuna enne tuleõnnetust oli parajasti leiwaahju köetud.

Tulekahju tõttu jäi 2 perekonda peawarjuta,

kes naabritaludesse ulualla wõeti.

Kahju suurus esialgu selgitamata. Elumu oli kinnitatud kinnitusseltsis „Oma" 1500 krooni wäärtuses.

Kose piirkonna teemeistrile hoiatus.

11. aprilli õhtul juhtus Tartu maanteel 45. klm. peal liiklemisõnnetus mille tagajärjel sõiduauto maanteelt kraawi sõitis.

Sündmuste kohta andis Kose piirkonna teemeister J. Tolli seletuse, mis aga teedeministeeriumi ei rahuldanud. Leides, et teemeister peab oma piirkonnas olewaid teid tundma põhjalikult, kirjutab ministeerium nüüd Harju maawalitsusele ette Kose piirkonna teemeistrile J. Tollile hoiatus awaldada.

Eesti ühistegewuse 30. aastapäewa aktus.

Eesti ühistegewuse 30. aastapäewa puhul korraldatakse Eesti Ühistegelise Liidu poolt laupäewa õhtul kell 19.30 Tallinnas, börsisaalis kontsert-aktus. Aktuse awab E. Ü. L. nõukogu esimees, põllutööminister O. Kõster, kõnedega esinewad A. Kalk ja prof. W. Kõpp. Kontserdi osas esinewad Raadio Ringhäälingu suurendatud orkester, meeskwartet ja wiiulil H. Anton. Ühistegelise wärsse kannab ette F. Moor.

Kontsert aktust on lubanud isiklikult oma osawõtuga austada ka riigiwanem ja teised walitsuse liikmed ning juhtiwad tegelased.

Arwestades suure elewusega, mis on walitsenud aktuse wastu, on loota, et see saab wääriliselt rahwarohke.

Aktuse kawa antakse edasi ka raadio kaudu.

Ühispankade tegelased tulewad nõupidamisele.

Pühapäewal, 24. aprillil tulewad ühispankade tegelased Eesti Ühistegelise Liidu ja Eesti Rahwapanga algatusel Tallinna üleriiklikule ühispankade päewale, mis peetakse „Estonia" teatrimaja sinises saalis. Arutusele tuleb ühispankade seisukord ja edaspidine krediidipoliitika, uued seadused põllumajanduslikkude laenude korraldamise alal, krediidiasutiste seadus ja laenude kindlustused ühispankades.

Referaatidega esinewad dir. A. Kalk, dr. W. Johanson, M. Kõbin, mann. adv. M. Paabo ja teised panganduse tegelased.

Päewale on lubanud tulla ka riiklikste pankade juhatajad.

Tellige „Maalehte"!

Põllutöökoda nõuab, et maa ja jaoskonna loomaarstid töötaksid kindlate taksiide alusel.

Loomaarstide töötaksid on praegu üksikute maakondade järgi wäga ebaühtlased ja põllumehe praeguse majandusliku seisukorra ja sissetulekute juures liiga kõrged. Arwestades seda, et loomaarstid riigilt kindlat palka saawad Kr. 110.— kuus, peale selle prii korter ja mitmesugused muud soodustused, tuleb loomaarstidele sunduslikuks teha selle palga juures peale taudide wastu tasuta wõitlemise weel alandatud töötaksidega arstiabi anda. Põllutöökoda on pööranud Põllutööministeeriumi Loomatervishoiu osakonna poole nõudega, et senine kord rewideerimisele wõetaks ja loomaarstidele kohustuseks tehtaks riigi poolt makstawa palga ja soodustuste arwel alandatud töötaksidega arstiabi anda.

Põllumehed pettunud ühistegevusest.

Keila ühistegelised ettevõtted varisevad.

Käesolewa aasta alul likwideerus Keila tarwitajate-ühisus, mis oli maal üks wanemaid ja suurimaid. Suur osa ühisuse likwideerimispõhjusist tuli kirjutada juhatuse hoolimatuse ning asjatundmatuse kontosse.

Nüüd, kõigi tunnusmärkide järele seisawad ees samasugused päewad Keila piimaühingul. Mõne päewa eest peeti ühisuse täiskoosolekut, kus selgus, et ühing on töötanud möödunud aastal ligikaudu 4000-kroonilise puudujäägiga. Peale selle lasub ühisusel üle 10-miljoniline wõlakoorem. Omal ajal andsid ühisuse liikmed ühisusele laenuna wekslid, 100—500 krooni suuruses. Juhatus esines nüüd täiskoosolekul ettepanekuga, et liikmed lubaksid kirjutada need wekslid osamaksuks, millega siis wõiks katta puudujääki. Liikmed ei leppinud sellega, sest liigetel oleks tulnud need wekslid siis kindlasti wälja lunastada juba lähemal ajal. 10 krooni, mis makstud ühisusse igal liikmel iga lehma pealt, on juba niikuinii maha kirjutatud, samuti on maha kirjutatud tagawara kapitalid.

Kuidas päästa ühisust rahalisist raskusist, see küsimus jäägi selgitamata koosolekul.

Olgu tähendatud et ühisus on teinud wäljaminekuid, mis on tulnud lausa kahjuks. Nii osteti omal ajal pudelite tappimismasin, mis läks maksma 1.400.000 senti. Seda masinat pole seni kasutatud üldse ega saa seda kasutada edaspidigi, sest pudelpiimaga warustawad Tallinnat üldtuntud suurärid ja Keila ühisusel on wõimata leida oma piimale turgu pealinnas.

Keila põllumehed on õigustatult pettunud ühistegelisist ettewõtteist. Walingu küla ja asunduse talunikud ei toogi oma piima enam ühisusse, waid wewad Nõmmele. Nõmme asub küll paarikümne tilomeetri kauguses, kuid piimahind on seal kõrgem ja raha saab kohe kätte.

Laskmine Eesti-Vene piiril.

Meie piiriwalwurid haawasid kaht ülepiiriminejat.. — Mõlemad mehed langesid kokku Wene territooriumil.

Kolmapäewal kella 1 ajal haawasid meie piiriwalwurid Narwa lähedal Lomni kordoni juures Eesti-Wene piiril kaht ülepiiriminejat. Kuigi meie piiriwalwurite ... mõlemad mehi, suutsid nad siiski pugeda läbi traataia ja jõuda wene territooriumile, kuhu nad langesid maha ja jäid liikumata lamama. Wene piiriwalwurid kandsid mõlemad mehed kohe piirist eemale.

Meie piiriwalwurid nägid mõlemaid põgenikke, kui need wäljusid metsast ja jooksid traataia poole. Piiriwalwurid laskid õhku mõned hoiatuspaugud ja kui see ei aidanud, siis suunati tuli põgenike pihta. Lasti kokku umbes 10 pauku. Mõlemad põgenikud suutsid aga siiski traataiast läbi pugeda. Üks neist langes paar sammu sealpool traataeda maha, kuna teine mees sammus weel mõnikümmend sammu ja wajus siis kokku.

Ametiwõimud alustasid kohe juurdlust. Arwatakse, et mõlemad ülepiiriminejad on piiririkkujad ... Horiliku põgenikud oleks peatunud laskmise tagajärjel.

See on Lomni kordoni lähedal juba teine laskmine. Esimene laskmine oli umbes nädal aega tagasi, mil põgenejal õnnestus pugeda üle piiri.

Ametiwõimud loodawad asja selgitada juba lähemal ajal. Nõudmawasti pöördakse selle sündmuse asjus ka Wene wõimude poole.

Ka linnarahwas peab kongressi.

Erakond, kes lapib ilmawaateit.

Linnarahva keskerakond omale valimisplatvormi otsimas.

Wana Riigikogu lõpupäewil, kui põllumeeste, asunike ja wäikemaapidajate koondus ning põllumeeste kogud liitusid ühiseks ja ainsaks talurahwa erakonnaks, asusid ühinema ka 4 linnarahwa erakonda. Rahwaerakond wõttis tingimusteta üle oma aja põhjalikult ära elanud kristliku rahwaerakonna, kellele liitus tööerakond nagu wahelbenewalt ja wäikeste rehermaatikomiidega, ning teenis eesmärki ka majaomanikud lõpetada oma iseseiswa olemise ja liituda teiste koondunud linnarühmadega.

Nii tekkis nõndanimetatud rahwuslik keskerakond, mis pidi ühise mütsi alla kouuma kõigi nende nelja partei senised tegelased, aialehed ja walijad. Awatud pidi kasikõrd minema direktoriga, juuratööstur ja kaupmees esijaga, kristlane wabamõtlejaga, üürnik majaperemehega ja laenutarwitaja pankuriga.

Et uut liidupartei algul kohe mitte lõhki ajada, siis ettewaatuse pärast jäeti programmilised küsimused ekaleul kõrwale. Silmi omawahelise wõitluse wanu wõttu, lepitati surmani wihameestest koosnud kaelas ja koostati walimisnimekirju.

Maarahwas tuli ühiseks kongressiks kokku, sõelus oma nõrdeid, otsis abinõusid rahwamajanduse ja omariikluse kaitseks ning andis oma eindajaile rejolutsioonides käskusid edaspidiseks tööks. Alles selle järele seati kokku kandidaatide nimekirjad.

Ühinenud linnaerakond aga ei julgenud kaaluda oma programmi. Kui nimekirjad liidrite kabinettides olid kokku klopsitud ja walimiskomiteele esildatud, kui erakonna juhtiwaid tegelasi oli kuidagi juuri waewu lepitatud ja ükskeist wähemalt teretama pandud ja kui ükskeisele nende wastukäiwate nõudmistega rinnalernad olid pandud ühendatud kokku ette, et ei loodud arwuke linnarahwa keskerakond. — alles siis juleti kokku kutsuda linnarahwa üleriiklik ühine konwerents. Siis astus see Tallinnas kokku, et otsida omale ühist walimisplatwormi ja lapida ilmawaateid, mis senini olnud tihti risti wastukäiwad. Kuidas see neil õnnestub, on praegu täiesti selgumata. Igatahes tahtwat Jaan Tõnisson teha kõik, mis wõimalik, et teisi rühmitusi rahule suigutada ja ühisele pealetungile wirgutada põllumeeste, asunike ja wäikemaapidajate ühise erakonna wastu.

Tähtsamaks wõitlusloosungiks püüab linnarahwa keskerakond wõtta rahwusluse. Kuid kuidas suudawad linn ja kirikumõisad, mis waremail aegadel alati on olnud kadakluse, pajumeeluse ja muude wõõrmõjude taimelawaks, ja selle all praegugi ojaliselt kütkes, olla rahwusluse eestwõitlejaiks. Eesti rahwuslus on wõrsunud maaringkondadest, eesti talumees on rahwusluse alustugi. Kui ühel logilisel erakonnal pole muud kitti oma praguneuwate ridade warjamiseks, siis ärgu mängigu wariseerlikku mängu ka rahwusluse jutuga.

Consul.

Taanis kolmandik töölisi tööta.

Kopenhagen 21. aprillil. Märtsi lõpul 37,5 protsenti kõigist Taani tööstustöölistest oli tööta. Eelmisel kuul oli see protsent 35,9. 1931. aasta märtsikuul aga 22,1.

Maadlus ja tõstmine Wasalemmas.

17. mail Wasalemma kaitseliidu spordiklubi korraldab endises mõisa härrastemajas järjekorralise spordipeo, mille kawas on maadlus ja tõstmine. Peab märkima, et Wasalemmas tõstesport eriti populaarne on ja noormehed paremate tõsteabinõude puudusel isegi kiwimürakaid jõukatsumiseks kasutawad. Wasalemma maadluse ja tõstewõistlused olewad siis ka kohaliku raskejõustikuhooaja lõppakordiks.

Kuusalu kontrollühing saawutas kokkuhoidu.

Pühapäewal, 17. aprillil pidas Kuusalu kontrollühing oma aastakoosolekut, kus kõneles kohalik maatalunduse konsulent P. Wäljataga karjakontrolltöö olemasolu tähtsusest. Otsustati wõimaluse korral kontrollühingu piirkonnas asutada eeskujulik karjakoppel.

Arwestades praeguse raske majandusliku olukorraga, saawutati eelarwes sellega suurt kokkuhoidu, et määrati lehma pealt kontrollmaksu ainult 16 senti senise 20 sendi asemel. Ühingu juhatusse waliti põllumehed Konton Wares ja Pajupuu.

Sotsialistid levitavad laimujutte.

Põllutööminister Köster pole sõlminud ühtegi tasukokkulepet uussakslastega.

Põllutööminister O. Köster on sotsialistide häälekandja „Rahwa Sõnale" saatnud alltoodud õienduse, mille awaldame ka meie lehes, kuna „Rahwa Sõna" maal peaaegu suugugi ei loeta:

„Rahwa Sõnas" nr. 87 — 1932 a. ilmunud artikli puhul „Minister hiilib asjast mööda", on mul au teatada, et mina ei juhtinud põllutööministeeriumi ajal, kui tasu kokkuleppe sai sõlmitud Konju, Olgino-Härmmäe mõisate kohta Taani kodaniku Paul Larseniga. Samuti ei ole minu põllutööministriks oleku ajal ühegi „uussakslasega" kokkulepet sõlmitud.

Kõige austusega

O. Köster,
põllutööminister.

Kui advokaat jääb hiljaks.

1921. a. anti Siitwere mõis wälja. Kohalik asunik A. L. sai paruni poolt ülesküntud heinamaa. Parun, nähes, et sealt wõtta andis, esines kohasaaja L-le ettepanekuga, et wahetame heinamaa tükid 3-ks aastaks, siis ma enam muud tasu ei nõua. Kaup oli koos. L. andis oma hea heinamaa parunile tagasi, kuid parun tegi kolm korda heina kolm aastat järgi mööda. Kuna aga end. parun Wiktor v. zur Mühlen andis L. le wastu künkliku wõsastiku, kus heinategu pea taalt poolt wõimatu. Asi oleks korras olnud, kuid kolme aasta möödumisel sai wahetaja L. tagasi oma heinamaa, kust enam wõtta mitte midagi ei olnud, kuid selle wastu esines weel nõudmisega, et tema saaks heinamaa ülesharimise raha 500 krooni, selle peale waatamata, et ennem kokkulepe oli — „tasu enam ei nõua".

Kohus mõistis selle nõutud 500 kr. asuniku kasuks. Parun Mühlen wihastas ja kaebas edasi. Kuid seal oli midagi imelikku. Asuniku adwokaat ei läinud ette, waid wolitas teise, kes jäi hiljaks, ka ei saanud L. kohtuotsust kätte. Ja kohus tegi ikkagi otsuse paruni kasuks.

Banaanidelinn hääwines tormis.

Tegucigalpa (Hondurases), 20. aprillil. Clanchito linnakeses, mis asub banaanikaswatuse keskkohas, läks üle kohutaw tornaado, mis hääwitas suure osa linnast. Üheksa kümnendikku elanikest on peawarjuta. Paljud on saanud haawata.

Tarwastu laat oli rahwarikas.

Esmaspäewal, 18. aprillil peeti Tarwastu Mustla alewis laata, mis ilusa ilma ja hea tee tõttu kujunes suuremaks, kui wiimistel aastatel.

Looma hinnad Tarwastu laatadel on alati olnud kõrgemad kui mujal. Keskmised tööhobused maksid 70—120 krooni, noored hobused aga isegi kuni 250 krooni. Kuna Tarwastu laat on hangeldajate laat, siis oli ka kauplemine wõrdlemisi elaw. Ka kariloomi oli rohkesti. Nendegi suures on kewade lähenedes märgata hindade tõusu. Keskmine lüpsilehm maksis 35—50 kr., lihaloomad 25—40 kr. Nuumatud pullid maksti isegi 80—90 kr.

Peale muu kauba oli laadal ka palju wankreid, milliste hinnad eelmiste aastatega wõrreldes on ligemale poole langenud, makstes endise 100 ja 120 kr. asemel waid 40—60 kr.

Spordi wõidukäik Wirumaal.

Lüganuse — uus maaspordi keskus.

Tänawune talwehooaeg meie spordiliikumises ja -arenemises on eriliselt pööret-tähendama ilmeline. Meie sportlik liikumine, kehaline kasmatus, kippus wiimastel aastatel ikka enam ja enam linna monopoliks saama. See paistis ka üsna loomulikuna, kuna linnas, kus elanikkond tihedam, on palju hõlpsam wiia läbi organiseerimistööd. Kuid tänawune hooaeg, õigem hooaja keskpaik, tõi pöörde. Sport hakkas tungima maale, hakkas lewima maal. Noori, kuhawaid sportlasi kerkis mõningate harjutustundide järgi kui seeni maast ja praegu ei kahtle enam keegi, et aasta-paari pärast juba wähemalt raskejõustiku aladel nagu maadlus ja tõstmine, tuleb maaga juba üsna tõsiselt arwestama pea?

See suur maaspordi tõus algas Harjumaal. Kaitseliit sai omale instruktor Artur Luke näol jõu, kel on fanatismi ja armastust asja wastu ning kes suudab seda sisendada ka teistesse. Ta on terwed maakohad pannud sportima ja on eriti tänu teeninud maaõpetajate poolt, kes wäidawad, et sellest peale, kui poisid poksima ja maadlema hakkasid, on wäga palju wähenenud joomine ja igasugused ulakused. See on ka üsna loomulik, sest mis peab üks maapoiss tegema oma wabal ajal, kui keegi talle midagi mõistlikku õpetanud ei ole?

Harjumaa järele oli Wirumaa see, kus esimene spordirakuke kaswama hakkas. See oli Lüganuse Hariduse Selts, kes palkas A. Luke omale raskejõustikutunde andma. Rummikas seltsimajas alul oli waid kaksteist uudishimulikku. Kuid mida tund edasi, seda rohkearwulisemaks muutusid alawõtjad. Ja nüüd on waene instruktor wäga hädas: igasse tundi tuleb kokku 60—70 meest ja tõenäolik on tublisti teenimist, et nendega midagi kasulikku teha. Niiwõrd suure innuga Lüganuse noorsugu andub spordile, seda näitab kas wõi seegi, et ollekohe, kui oli wähegi selleks sai, muretseti mitmesugused spordiabinõud — waatamata kulukele — et aga seda intensiiwsemalt end arendada saaks. Ja peab ütlema — Lüganuse tõenäolt weel kord, et meie maal on häid sportlasi, et maameestest wõrsub kangeid mehi, kes endast tulewikus weel palju kuulda wõiwad lasta. Seal on näiteks kas wõi poksijad. 79 kg. kaalus Isküll omab waatamata wähesele treeningule, häid andeid suurpoksijaks. Samuti tehniliselt head on 56 kg. kaalus Annik ja Hammerberg. 61 kg. kaalus on Kuff, Lehtmets, Keskküla, Lipp, Petrow — kõik toredad poisid, kellest saab asja. Ja weel: Maibaum, Juhkam, Kärts, Wilop, Kruhus, Kalikorn, Aus, Schelba, Sander — mehed, kes asja tõsiselt wõtawad ja warsti wanameistrite jälgedes sammuma wõiwad hakata.

Ega pole Lüganusel puudust maadlejatest. Meeskond, kes Lüganuse au peab kaitsma Walgas peetawatel üleriiklikkudel kaitseliidu eliwõistlustel, on seatud kokku järgmiselt:

56 kg. kaalus — Arnold Palts, 66 kg. — Albert Kurk, 72 kg. kaalus — Laurel Schmidt, Rudolf Tiido, Gustaw Wäljan ja Erich Lauberg. 79 kg. kaalus on kangemad mehed Aleksander Alekseieff ja Erich Sander. Eisundaiks sõidab kaasa Leo Isküll.

On täiesti arusaadaw, et sportlik liikumine noorsoos, eriti maal, ei saa edeneda ilma, et tal oleks kas tegelik, wõi wähemalt moraalnegi tugi wanemalt põlwelt. Eriti on siin tähtsad kooliõpetajad, keda asjata pole hakatud hüüdma „maakoolaks". Kus kooliõpetaja pooldab sportlikku tööd, seal on sport lewinud palju kiiremini, kui mujal.

Lüganuse kuulub nende õnnelikkude maakohtade hulka, kus wanem põlw peaaegu üksmeelselt on teadlik spordi kasuwatamas mõjus noorsoole. Eriti palju on sportlikku arusaamise süwendamiseks teinud Lüganuse täiendusekooli juhataja hr. Johannes Erbe, kes oma õpilastele jaatr heaks eeskujuks on. Samuti on suured teened spordiliikumise lewitamise alal Haridusseltsi esimehel hr. Aleks. Punnakel. Kui sarnaseid maa seltskonnategelasi meil palju oleks, siis sammuks meie noorsugu saas maanurgas spordi abil wastu laasunnetele pahedele, mis muidu kiiresti noorsoo seas pinda leiawad.

Lüganuse on paari wiimase kuuga muutunud Wirumaa maaspordi kantsiks. Huwitaw, milline maakoht Wirumaal saab järgmiseks?

Tuulde wisatud miljonid.

Kodumaa tooresnaha ringreis.

Aasta-aastalt oleme suuremal arwul wälja wedanud tooresnahku. Wiimane aleks ju ainult terwitataw nähe, kui wäljawedu sünniks kodumaa tarwiduse ülejäägi arwel. Kahjuks on lugu hoopis halwem.

Meie weame küll tooresnahku wälja, kuid samal ajal aga walmisnahku igasugu kõlawate nimede all sisse. Kuiwõrd kalliks sarnane lõbu meile maksma läheb, selleks alljärgnewad read. Tooresnaha ülesostja maksab taluvidajale praegusel korral keskmiselt wasikanahast 1—2 krooni. Sama nahk aga wälismaalt pargituna ja wärwituna sisseloodult maksab üksikmüügil juba 140—145 senti ruutjalg. Arweerades keskmise wasikanaha 8 ruutjalale, maksab wiimane tarwitajani jõudes terwelt 11 kr. 20 s.—11 kr. 60 s.

Eeltoodust näeme, kuiwõrd see meile majanduslikult kahjulik. Hiigla wahekasud ohwerdame wälismaa kaupmehele, tööstur ile, jne. Samal ajal aga kiratsewad meie enda ettewõtted ja istuwad leiwata tuhanded töölised ja nende perekonnad.

Meie kodumaa nahatööstused on juba sedawõrd wälja arenenud, et nemad siseturu nõudeid tallanahast alates kõige peenema pealisnahani rahuldada wõiwad.

Mõni sõna atrade valmistamisest kodumaal.

Kodumaal on atru juba kaua aastaid walmistatud ja mõnigi hea ader on meie külasepa-põllumehe juurest pärit.

Eesti iseseiswuse ajal on kõige rohkem kodumaal atru walmistanud a.-s. Tegur.

Praegu on Tegur oma töötamise Tartus lõpetanud ja ta tegewus on üle läinud a.-s. Franz Krullile Tallinnas, kuhu ka wilunud tööjõud koondatud.

Eestis on tarwitusel üle 300.000 adra ja need on pärit umbes 8—10 ertwabrikust, ühes arwatud ka kodumaa sepad. Suur hulk wälismaalt toodud atru ei kuulu mitte just paremate hulka, kuid neid on juba kord hakatud sisse wedama ja see kestab nii edasi.

Eesti turg wajab keskmiselt aastas 4000—5000 atra ja nende walmistamine kodumaal kaswab iga aastaga. Sisseweetawatest atradest on Saksa ja Läti omi 90% ja 10% muid.

Sisseweetawa 90% hulgas on suur protsent atru, mis meie oludele ei wasta, kuigi neid asjatundmatuse tõttu palju tarwitatakse ja nagu atradega, on ka nende tagawaraosadega. Mõnedele wälismaa atradele, kus juba kaua aastaid enam mingisugust uuendust ei ole ette wõetud, on terad ja hõlmad walmis kujul ja aukudega saadawal, kuid tõeliselt on ainult wäikene osa nendest tagawaraosadest, milliseid ilma järelaitamata kohe külge saab panna. Kui palju läheb põllumehel selle läbi aega kaduma, et sepa juures mõnda halwasti tawtud osa wahetada, seda teawad adra tarwitajad wäga hästi.

Eesti atradest, millised alles turule tulles omale sobiwat kuju otsiwad, et tõesti heaks tööriistaks olla, ei tohi selle lühikese aja jooksul weel nõuda, et iga auk ja serw ilma aitamata külge passiks.

On aga juba ka atru, näiteks Tegur tüüp P.E ja T., kus juba terasid ja hõlmu täiesti walmis osadena wõib saada. Siinjuures ärgu tarwitatagu mitte teise wabriku osi, sest need rikuwad adra.

Mis puutub hindadesse, siis on need järgmised:

Paren Ameerika ader maksab Eestis 80—120 kr., Rootsi adra hind on 50—60 kr., Eesti adra hind on 18—80 kr., Saksa atrade hind on 22—50 kr. ja Läti adrad 18—35 krooni.

Mis nende headusse puutub, siis on need wõrreldes Eesti adraga oma wäärtuse poolest palju taga, iseäranis Läti adrad on walmistatud halwast materjalist.

Eesti rahwuswäeosade ajalugu.

Selts „1. Eesti polk" on omale ülesandeks wõtnud, anda wälja Eesti rahwuswäeosade ajalugu. Sest on juba trükist ilmunud teose esimene osa „Eesti rahwuswäeosade loomine 1917—1918. a.", mis kirjeldab meie rahwuswäeosade organiseerimist.

Koostamisel on praegu teine osa, mis annab ülewaate 1., 2., 3. ja 4. Eesti jalgwäepolkude ja teiste wäeosade organiseerimisest ja tegewusest.

Dr. Audowa tõrwab Eestit.

Riigi rahaga kaswatati kodumaa waenlane.

Käesolewa aasta algul astus Tartu ülikooli eradotsent dr. A. Audowa Nõukogude Wene kodakondsusse. Warsti pärast seda sai ta mingi teenistuskoha Moskwa ülikooli juures.

Nüüd tõrwab Audowa Wene lehtedes Eestit ja selle iseseiswust kõige wihaiemate sõnadega. Eriti wihane on Audowa meie ajakirjanikkude peale.

On wäga wõõrastaw, et õpetlane läheb teise riiki ja hakkab seda õppeasutust kiruma, kus sai oma hariduse. Weel imelikum on aga see, et sama Audowa, kes Eestit laimab, õppis Tartu ülikoolis riigi stipendiumiga. Seega on riigi rahadega riigile kaswatatud suure üks waenlane.

Halliste õpetajale kingitakse kuldrist.

5. mail pühitseb Halliste koguduse õpetaja Erwin Dehn oma 70-aastast sünnipäewa. Hallistes on juubilar olnud õpetajaks 44 aastat. Koguduse liikmete poolt annetatakse õpetajale juubelipäewaks suur kuldrist. Dehn on Halliste koguduse poolt wäga armastatud, kuigi ta ei ole eestlane. Dehn on alati lahke, otsekohene, aus ja wastutulelik. Dehn on tuntud ka suure muusikasõbrana, kes ise oskab wäga hästi mängida klawerit.

Wallawolikogu ei saa pidude puhul luba anda alkoholiga kauplemiseks.

Neil päewil tühistas Tallinna 10. jaosk. rahukohtunik Harku wallawolikogu otsuse, millega wallawalitsust wolitati seltsidele ja ühingutele pidude korraldamise puhul lubaandma õlle ja wiinaga kauplemiseks.

Kodumaa saapakreem

„NEVA"

hea ja odav.

Hea kalasaak Kasari jõel.

Kasari delta süwendustööd on lõpule jõudmas on ka ilmselt märgata selle kohu — suurwesi kahaneb kiirelt lugradest. Süwendustööd jätkuwad Kasari keskjooksul. Kalu on wiimastel aastatel rohkesti, arwatawasti hõlbustanud siirdepäälik tõttu meresf uue kanali kaudu.

Wenel Kauge-Idas 105.000 sõdurit.

London, 21. aprillil. Seisukorra kohta Wene-Mandshuuria piiril teatab ühe Inglise lehe kirjasaatja Mandshuuriast, et Jaapani andmete järgi Nõukogude walitsus on koondanud W. Mandshuuria piirile 105.000-mehelise sõjewäe. See wägi olewat kahes osas: Mandshuuria lääne piiril 50.000 meest ja idapiiril 55.000 meest.

Sotsile tehti „sauna".

Pühapäewal 17. Ap., kõneles Wõnnu wallamajas sots Tänaw. Et kohawel kotse ei poolldata, siis lõppes sotsi koosolek ka wäga kurwalt. Kõnelejat ei lastud üldse rääkida ja lõpuks jäeti tegi, et kellegil kotti kaasas ei olnud, et sots kotti ajada.

Antsla malewkonnas jäi malewlane ratsaõppusel hobuse alla.

Mõni päew tagasi peeti Antsla malewkonnas ratsarühma ratsaõppusi. Õppusel sai Uue-Antsla kompanii malewlane Nikolai Saar raskesti wigastada. Õppustel ajas noor hobune enese kahele jalale üles ja kukkus sealjuures selili ja N. Saar jäi õnnetult hobusele alla. Mees ei suutnud enam omal jalal kõndida. Õnnetu toimetati arsti juure, kus tema wigastused tunnistati raskemate liiki. Malewlane.

Arula noored harrastawad sporti.

Wiimasel ajal on Arula noored mehed hakanud spordi wastu elawat huwi tundma. Möödunud pühapäewal, 17. aprillil l. a. pidas Arula Noorte ühing „Laine" ... „Turniwelle" oma esimest ... mis kujunes spordi ... awamise ...

Närwihaige heitis enese Rake jaamas rongi alla.

Wargad kasutasid üldist segadust korteri tühjaks riisumiseks.

Neljapäewa lõuna paiku wiskas Rake jaamas enese liiwarongi rataste alla posti-telegraafi montöör Joh. Lans ja sai silmapilkselt surma. Surmasaanu oli 32 a. wana ja kannatas närwihaiguse all, mille tõttu juba kord warem katset teinud end surmata. Arstide poolt oli Lansile antud 3 kuud puhkust rawimiseks ja sama päewa lõunase rongiga pidi mees sõitma Tartusse rawimisele. Enne rongi tulekut jalutas Lans oma naise ja õega raudtee ääres jaama juures ning liiwarongi lähenedes rapsas ennast poolwägisi naisest ja õest lahti ning heitis rataste alla. Rattad purustasid alles jäänu rinna kohalt ja surm oli silmapilkne.

Kuna kõik Rake alewi rahwas jaama tõttasid õnnetust waatama, kasutasid wargad segadust ja tungisid Hans Pohlaki korterisse ajal, mil wiimase abikaasa jaama läinud. Wargad murdsid ukse lahti ja wiisid kaasa kõik riided, nii et Pohlak'itele jäid järele ainult seljasolewad. Kui perenaine koju tagasi jõudis, leidis eest lahtimurtud ukse ja tühjaksrööwitud korteri.

Tuli ähwardas Jõelehtme wallamaja.

Kahju 1200 krooni.

Jägala tuletõrje pani tulele piiri.

Pildil — tulekahju kustutamistööd.

Neljapäewa hommikul kella 11 ajal süttis põlema Jõelehtme wallamaja juures asuw ja Jõelehtme walla päralt olew punkuur ning laut, mis maani mahapõlesid ühes seesolewate puude ja heintega.

Üldine kahju 1200 krooni. Hooned olid kinnitatud „Jõelehtme kinnitusseltsis" 470 krooni wäärtuses.

Tuli oli alguse saanud Jõelehtme piimaühingu meierei korstnast juhuslikult wäljalennanud sädemest.

Kohale rutanud Jägala tuletõrje ja Tallinna linna tuletõrje lendsalga abil läks korda juba tuld wõtnud piimatalituse ja walla arestimaja hoonet tuleohust päästa.

*

Jõelehtme piimatalitus on ehitatud endisesse Jõelehtme mõisa karjalauta. Pool sellest hoonest on weel praegugi karjalaudaks, mida kasutab wallasekretär E. Argus. Loomalaudas ja samas asuwas kuuris asusid wallasekretäri kariloomad ja temale kuuluwaid heinu umbes 4 koormat ning walla päralt olewaid puid umbes 30 sülda.

Suuri waewu läks Jägala tuletõrjel korda päästa põlewast laudast loomad ja kiiresti lewiwale tulele piiri panna. Tuli ähwardas juba ka piimatalituse hoonet ning wallamaja, mis lähestikku asuwad.

Hooned on tule wastu kinnitatud, nii et siin pole aineline kahju kuigi suur. Kinnitamata olid aga heinad ja küttematerjal.

Tulele pani piiri kohalik Jägala tuletõrje kuna linnast kutsutud abi maa wõrdlemisi suure kauguse tõttu, alles siis kohale jõudis, kui kõik juba likwideeritud ja tulele piir pandud.

Pole paaril aastal söönud sealiha.

Missugused olud praegu walitsewad Wenemaal, sellest annab kujuka pildi ühe Wenemaal elutsewa eestlase-töölise kiri, mille ta saatnud oma sugulastele Eestisse.

See inimene kirjutab muuseas, et ta ei ole enam juba mitu kuud saanud suhkrut. Piim saadetakse Leningradi linnadesse. Maal wõiwad piima saada ainult lapsed, kes alla 6 aasta wanad. Needki saawad ainult ½ liitrit päewas, mis maksab 20 kopikat.

Sealiha ei ole kirja kirjutaja saanud suhu juba paaril aastal. Talumeestel polegi enam sigu. Nõnda nagu oleks need sugu kadunud. Leningradis maksab sealiha turul 10 rubla kilo. Leningradis oleks ostjatel ehk raha, kuid puudub kaup. Eriti suur puudus on just toiduainetest. Piiramata arwul saab osta ainult kroonu wiina — 8 rubla liiter ja tikutikke — 2 kop. toos. Tööpuudust Wenemaal ei ole, puudus on aga toiduainetest.

Töölisena teenib see inimene Wenemaal 2 rubla päewas. Ülespidamiseks antakse kuus moona töölistele: 16 klg. rukkijahu, 1.100 grammi suhkrut ja 1.500 grammi tangu. Tööliseperekonna liikmetele antakse kuus 8 klg. rukkijahu, 300 grammi suhkrut ja 500 grammi tangu.

Rukkijahu kilogramm maksab 1 rbl. 18 kop., tangu klg. 34 kop. Saapapaar maksab 100 rubla, poolsaapad 40 rubla.

Tants katku ajal.

Tallinna linnawalitsus lalutab.

Tallinna linna Sõjamäe-Weimarshofi ning Lasnamäe rentnikud esitasid märgukirja majandusministrile, kus nad protesteeriwad Tallinna linna kulude laiendamise wastu. Linnarentnikud ägawad kõrge rendikoorma all ja agули majaperemehed peawad maksma kõrgeid maksusid.

Linnarentnikud on jäänud nii waeseks, et nad ei jõua enam maksta renti. Kuna põllu- ja aiasaaduste hinnad on madalad, siis ei saada kusagilt raha. Linnarentnikud oma märgukirjas nõuawad, et Tallinna linn koondaks oma rohkearwulise ametnikkude koosseisu ja ka kärbiks ametnikkude palkasid.

Tallinna linnawalitsuses aga elatakse lahedalt ja pillawalt, kuigi praegu on wäga raske aeg.

Tallinna autodelt wõeti „hääled" ära.

Tallinna linnawalitsus pani maksma uue sundmääruse liiklemise alal. Senini pidi autojuht igal käänakul ja tänawaristil andma signaali. Uue määruse järele on see aga keelatud — tuututada wõib ainult hädakorral. Wareti tawatsetakse wõtta wastu ka sundmäärus, mis korraldab jalakäijate liikumist tänawatel.

Jänedal külm rikkus kartulisaagi.

Läinud sügisel jäi Jäneda mõis kartuliwõtmisega hiljaks. Külm wõttis hulga kartuleid ära. Need pandi sorteerimatult kuhja. Seal läksid külmast rikutud kartulid mädanema ja rikkusid kogu kartulisaagi ära. Et olukorda weel kuidagi päästa on mõis pannud suured puutorud kartulikuhjadest läbi. Kuid waewalt see aitab. Mädanenud kartulite haisu on eemale kaugele tunda.

Nüüd ei jää mõisal enam muud nõu järele kui halata talupidajatelt kartuliseemet kokku osta, kuna kuhjades mitu tuhat tündrit kartuleid hukkus.

100 rästikut ühe päewaga.

Taebla walla Kedre küla „Nuetaluba" noored mehed tapnud ühe päewaga kohalises rabas üle 100 rästiku. Nimetatud raba tuntakse ümbruskonnas eriti ussiderikka kohana ja neid püütakse häwitada igal kewadel wõimalikult rohkesti, et sellega nende hädaohtu wähendada.

Aeglane asjaajamine Aakre metskonna kantseleis.

Palju pahameelt tekitab Aakre metskonna kantselei asjaajamine nendele inimestele, kellel on tegemist marnitud metskonnaga. Iseäranis kahe silma wahele jääb nendel töölistele palga maksmine, kes töötawad las hobusega wedades wõi metsa ülestöötades. Töölisel on palju tegemist ja asjatuid käimisi enne kui oma töötasu kätte saab.

Endine keiser — reklaamkülaliseks.

Saksa Wilhelmit kutsutakse Ameerikasse.

Washington, 21. aprillil. St. Thomas'e kaubanduskoda (Neitsi saartel, Porto Rico lähedal) on otsustanud kutsuda endise Saksa keisri Wilhelmi oma elulõppu Neitsi saartel mööda saatma. Washingtoni walitsus on teatanud, et temal midagi selle kutse edasisaatmise wastu ei ole. Kutse antakse Doornis endisele keisrile edasi ühendriikide Haagi saatkonna kaudu.

Samariitlaste kursus Karulas.

Märtsis algab Karulas Üllemaal Organisatsioonide Liidu nimel kohaliku Naiskodukaitse jaoskonna juhatuse korraldusel samariitlaste kursus, millest peale naiskodukaitse liikmete ka võõrad liikmete poolt kaasa toodud täiskasvanud naisterahvad osa võiwad wõtta. Kursuste juhatajaks on kohaliku jaoskonna arst.

Järwamaalt.

Kurjad koerad Jootma külas. Eriti rikas kurjade koerte poolest paistab olewat Jootma küla. Külast läbiminekul wõib iga talu juures maanteel kohata paari „frantsi“, kes wägise sallale tahawad tungida. Elanikud pealsid siin ise arusaamisele jõudma, et maantee inimestele liikumiseks on, aga mitte mõneks koerte hirmuwalitsuskohaks ja, juba oma huwides, koerad kinni ehk wähemalt maanteelt eemal hoidma.

Sotse süüdistati kommunistidega ühel wankril istumises. Läinud pühapäewal korraldasid sotsialistid Aegwiidu haridusseltsi ruumis kõnekoosoleku, kus kõneles rkl. A. Oinas. Kõne lõpul alustatud läbirääkimistel heideti koosolijate poolt sotsidele ette, et nemad istuwad kommunistidega ühel wankril jne. Nähtawasti ei meeldinud kõnelejale argwidulastega waidlema hakata ja ta lõpetas koosoleku wahendades ajapuudusega. Ei tea, milleks igal pool hoidutakse läbirääkimisist, kui just sellega tahwad saaks selgusele kõnelejate ulatawuses. Nii jääb aga mulje, et sotse julgust oma õiget palet näidata.

Ambla koguduse õpetaja J. Wilberg on raskesti haigestunud, mille tõttu enam kauemat aega ametitalitusi pidada ei saa. Armulauale käiä rahwast wõtmas Tona õp. J. Gnadenteich, kuna muid õpetaja kohuseid täidab usuteaduse kandidaat Nander.

Einmanni kompanii lasketiir ajakohaseks. K. L. Einmanni kompanii alustab kohe maa sulades oma senise lasketiiru täiedamist ja parandamist kõige moodsate nõuete järele. Laske alal on Einmanni kompanii senini ikka sammunud kohwma laskurite esirinnas ja lootust äratawad noorlaskurid lasewad loota sama ka tulewikus.

Läinud pühapäewal peeti kohapealse laskeühingu asutamise koosolekut, kus waliti asutawaks komisjoni kompanii pealik T. Sipsaka, E. Rull, M. Pääreu, T. Toomasson ja A. Tops.

Järwamaal tehakse kätistitärklist. Praegu on kartulid imeodawad, aga tärklis poest ostes alles üsna kallis. See on maal sihutanud paljuid mõttele ise käsitsi hakata walmistama wiimast oma koduse majapidamise tarbeks.

Tärklise walmistamiseks on külades konstrueeritud wändast ringi aetawad riiwid ja kartulakodi koguumiseks wastawad kastid. Need „masinad“ rändawad küla naabrist naabrile, ja igaüks walmistab omale kas kartulijahu nii palju, kui waja. See walmistuswiis on teenest wäga lihtne. Kartulad riiwitakse pudruks ning segatakse weega. Siis pestakse ja nõutakse läbi sõelte toorest kartulipudrust tärklisterad wälja ning selgitatakse ja pestakse toorest tärklist ikka kuni see puhas. Ja kuiwatatult ongi kas tarwitamiskõlbulik tärklis käes.

Mõistagi käsitsi sedawiisi kartulijahu walmistada, on üsna tülikas ja aegawõtlew töö. Ent talwiti tööde wahe-aega kasutades on paljud Järwamaa talumehed kogu oma kartula tagawara niiwiisi tärkliseks ümber töötanud. ipp.

Kurwameelsuse tagajärjel poomisurma.

Elatanud perenaise enesetapmine Karulas.

Pühapäewal, 17. kp. poos enese Karulas „Tellari“ talus elaw talupidaperenaine E. R. Poomiseks oli ta kasutanud aega, millal hommikul teenijad ja teised lauda juures loomi talitasid. E. R. kannatas juba tükk aega kurwameelsuse ja wahest isegi meeltesegaduse all, mis järgnesid tüsistusest kaua wiimase poja surma järele. Ka ennem on E. R. üks poeg ja tütar õnnetul wiisil surnud. Kogu need surma juhtumid wapustasid sedawõrd elatanud ema, et ta ka ise otsustas surra. Perekonnast on nüüd järele jäänud wee-, waid wana hallipeaga isa.

Waleraha lewitaja arreteeriti.

20. kp. õhtul arreteeris politsei Wiljandimaal, Karista wallas waleraha lewitamise pärast Loodi walla mehe Jaan Mardi p. Lehisoo'i (Leister'i?) umb. 35 a. wana. Läbiotsimisel leiti arreteeritu juurest 13 kümnekroonist waleraha.

Kuulduwasti mees lewitanud waleraha maapoodides ja külades. Rahad aga polewat tema tehtud.

Viiendik Eestist metsa all.

Seni planeeritud 65.372 hektaari metsa

Eestis on metsa all 21,6 prots. üldpinnast. 80 prots. metsadest riigi oma. Riigimets jaotatud 106 metskonda

Wiimane riigi statistika kuukiri toob ülewaatliku kokkuwõtte riigimetsa suuruse ja kaitsmise kohta. Metsaameti andmete järele oli Eestis 1930./31. aastal 945.051 hektaari metsa ehk 21,6 protsenti riigi üldpinnast.

Wõrdluseks wõib juure mõista märkida, et Soomes on metsa all 73.5%, Lätis 28% ja Poolas 23% maapinnast metsa all. Seega on Eesti wõrdlemisi metsawaene maa.

Eesti metsa üldpinnast on riigi omandus 752.316 ha metsa ehk 79.6%, kuna ülejäänu läheb üksikute isikute arwele.

1930. aastal planeeriti metsawalitsuse waidamisel ümberpaiknemiste metsast asundamise otstarbel ära 3.810 ha metsamaid, 1.449 ha põllumajanduslikke maid ja 734 ha kõlbmata maid. Endistele mõisaomanikkudele anti tagasi 100 hektaari maid.

Üldse on 1920. a. kuni 1931. aastani planeeritud 65.372 hektaari metsamaid, 18.097 ha põllumajanduslikke maid (mis oli metsaameti walduses) ja 28.376 ha kõlbmata maid, ühtekokku 111.845 hektaari.

„Alžiiri armuööd“

„Maalehe“ uue romaani senine sisu:

Alžiiri sõidawad ameerika huwireisijad, nende hulgas ka noor kunstnik John Burroughs ja wõluw noor neiu Elise Dexter. Wiimane, tundes suurt huwi antiik kalliskiwide wastu, loodab neid leida Alžiirist. Noore kunstnikuga nad lähewadki sinna, otsima soowitud kiwe. Ühest ärist leiabki Elise sõrmuse soowitud kiwiga. Et sõrmus talle kitsas, siis ta annab selle seniks kunstniku sõrme, kui nad jõuawad tagasi hotelli. Siis juhtus äparduse: nad eksiwad ära tolles eksootilises linnas. Ent taipamata hädaohtu, mis säärases paigus wõib juhtuda igal sammul, nad muretult longiwad mööda üksteisele sarnanewaid kitsaid tänawaid. Nii jõuawad nad ühele awaramale platsile, kus wäikesel katusealusel istuwad mõned inimesed, juues kohwi. Waewalt jõudnud sinna, astub nende juure keegi mees, kelle üks silm on klaasist, ja kummardub wiisakalt. Lähemal silmitlemisel jättis mees euroopluse mulje ja kunstnik otsustas temalt küsida teed hotelli. Wiimane juhatakki, kusjuures piidles wõõraid õudse läikega ainsas silmas.

Läinud tükk aega juhatatud suunas, kui äkki ühe tänawa nurga tagant ilmus keegi araablane, peksteks armetult wäikest poisikest. Elise ei jõudnud kannatada seda ja käskis poisikesele appi. Tagasi pöördudes endisesse kohta leiab ta, et kunstnik on kadunud. Maast leides wiimase salutuskepi, neiu taipab, et ta kaaslane on röövitud ja et kogu pekkustikern oli korraldatud waid ta tähelepanu kõrwalejuhtimiseks.

Seistes üksinda keset Aafrika linna tühja tänawat, Elisel waldab piiritu hirmu ja õudse tunne, sest läheneb öö. Ühtlasi tegi talle muret kunstniku saatus, kellesse oli armunud, ja ei wõistnud teha muud, kui hakkas jooksma tagasi tuldud suunas. Waewalt jooksnud mõned sammud, neiu kohtus kahe araablasega, kes ta peawad kinni. Küll püüab neiu seletada asjalugu, ent wiimased ei mõistnud sõnagi inglisekeelt.

Lõpuks seiawad mehed tülgi, kelle abil teewad selgeks, et otsiwad sõrmust, mida esmalt näinud neiu käes. Wiimane teatab, et annud sõrmuse oma kaaslase sõrme, kes äkki kadunud jäljetult. Mehed ei usu seda, sulewad hirmunud neiu ühte majja ja asuwad otsima ta kaaslast, noort kunstnikku.

Wahepeal olid röövlid kunstniku wiinud ühte majja, kus nõudsid, et ta annaks neile wälja sõrmuse ja mingisugused kirjad, ühtlasi süüdistades teda keegi Bombardi nimelise isiku tapmises. Kunstnik eitab tapmist, öeldes, et ostnud selle sõrmuse. Teda aga ei usta ja teda ähwardab kohutaw surm, sest mehed näiwad tundwat ta wasta mingit salawiiraast wiha. Kunstnik on meeleheitel, ta ei taha surra. Aga ta näeb, et üksinda ja paljaste kätega on wõimata saada toime kahe relwastatud waenlasega. Ta annab küll sõrmuse meestele kätte, need aga ei mõtlegi wabastada teda. Siis wõtab ta appi kawaluse, mille tõttu tekib wõitlus, kusjuures üks saab surma ja teine raskelt haawat. Nüüd loodab ta pääseda, ent samal hetkel ilmub ta juure kusagilt harmawalt ilus naine, hoides käes laskewalmis rewolwrit. Naisel aga õnnestub tal weenda oma sõnades ja nad otsustawad koos põgeneda tollest õudsest paigast.

Edasi lugege, mis saab põgenejaist ja wangistatud neiust, keda igal sammul ähwardab uus hädaoht.

Ringkonna valitseja pettis talupidajaid.

Revideeriti Audru ringkonna valitsejat.

Mõni nädal tagasi rewideeris riigikontrolli esindaja Audru riigimaade ringkonna walitseja tegewust. Sealjuures tulid ilmsiks õige üllatawad asjaolud, mis wõeti põhjalikumale selgitamisele, mille tulemusena asjatoimetus saadeti hiljuti prokurörile asjale edasipidise käigu andmiseks. Nimelt on ringkonna walitseja maapidajailt tagawara heinamaade eest kinnisrwara maksu sisse nõudnud palju suuremal määral kui omawalitsuste poolt määratud. Põllupidajate käest sissekasseeritud summad on ka edasiandmata jäetud ja ringkonna walitseja on need omale pidanud. Sarnane tegewiis wõis aset leida peaasjalikult ainult selle tõttu, et raha maksjad ei ole nõudnud makstud summade kohta sellekohaseid kwitungeid. **Edaspidi peaksid kodanikud silmas pidama seda, et iga sissemakstud summa kohta riigiasutused peawad andma sellekohase wormijärgi kwitungi.** Audru ringkonna walitseja raha wastuwõtmisel aga kirjutas nõudelehe teisele küljele lihtsalt oma allkirja ja summa. Ei ole isegi juure lisatud, et raha on wastuwõetud mis ajal jne. Kahjud ringkonna walitseja seadusewastasest tegewusest ulatuwad mitmesaja kroonini.

Harjumaal teed 10. maiks korda.

Maawalitsuse korraldus teede kewadiseks kordaseadmiseks.

Arwestades wallawalitsuste soowitud ja olukorda, et teeparandamiseks on sobiw mitmesugune aeg wastawalt kohalikkudele oludele, teede seisukorrale ja ilmastikule, otsustas Harju maawalitsus wõimaldada käesolewal kewadel läbiwiia naturaalkohustuse alusel korraspeetawate teede parandustööd ajal, mis osutub kõige kohasemaks wallawalitsuste kohapealsel äranägemisel, kuid 10. maiks peawad olema kõik Harjumaa teed korda seatud.

Sellest wallawalitsustele teatades, palub maawalitsus neid kõige pealt hoolitseda selle eest, et sügisel kohati räbpliseks muutunud teed kiires korras tasandatakse, et kewadise suurwee läbi tekkinud augud teedel täidetakse ning wigastatud truubid korda seatakse.

Teede tasandamiseks wõiwad wallad saada teemeistritelt hobustegaweetawaid teetasandajaid.

Referaatõhtu Wahastus.

Pühapäewal, 17. aprillil korraldas Wahastu Haridusselts kirjandus-õhtu. Refereerisid prl. Hilja Kuusman ja Ferd. Kruusman Juhan Liiwi üle.

Sulg mis kirjutab 6 korda kauem on ainult „IRIDINOID“ märgiga eht.

Hoiatan ostjaid järelaimamiste eest.

Wabrikuesindaja A. Bertelow, Tallinn.

Lääne-Nigula köster kawatses lahkuda.

Wiimasel Lääne-Nigula koguduse nõukogu koosolekul esitas koguduse köster hra Andrea oma lahkumise palwe. Nõukogu, arwesse wõttes hra Andrea teeneid koguduse elus, otsustas hra Andreat ühel häälel köstriametisse paluda edasijääma.

Virumaalt.

Mõnel mehel weab. Lõppenud talwe metsawee hooajal teenis keegi Wenewere metsawaht palgiweoga 75.000 st. Mees wõttis nimelt kõik tema wahtkonnas asuwad riigimetsa palgid oma wedada, pidades weo hooajaks hobuseid juure ja hiljem jälle wähendades. Metsawaht teenis sellaselt küll ilusa summa, kuid ümbruskonna hobusemeestele, kes isegi soola ja õli raha ei saanud teenida, tekitas see õigustatud nurinat. Sõnuti, et kellel on, sellele peab juure antama, kuna metsawahil oma paras talukoht ja peale selle kindel kuupalk.

Salla tuletõrje enesearendustööl. Pühapäewal 17. skp. peeti Salla tuletõrje ühingu korraldusel wallamajas ühepäewane tuletõrjekursus, kus refereeris tuletõrje liidu instruktor W. Peterson. Osawõtjaid oli 50 ümber.

Omapärane 25-tuhandeline leping suitsetamise ja joomise mahajätmiseks. Paaswere wallas elab eluõline wanapoiss Ed. K-n, kelle ainsaks kaaslaseks ja trööstijaks oli piibunosu. Nüüd tõusid aga tubakasaaduste hinnad, ning K-n, kui kehwale mehele, hakkas muret tegema suur raharaiskamine, mis suitsetamisega puhutakse õhku, ja mees otsustas jätta suitsetamise igaweseks maha. K-n tõotusest kuulis sama küla elanik K-r, kes oli jälle tubli „topkasõber“. K-r ei suutnud uskuda, et K-n tõesti jätab suitsetamise maha ning lubas nii kaua wiina mitte wõtta, kui K-n ei suitseta. Mehed sõlmisid wastawa lepingu, mille järele lepingumurdja pool on kohustatud maksma 250 kr. heategewaks otstarbeks. Et leping oleks seadusepärane, siis sõlmiti see kirjalikult ning warustati leping allkirjadega ja tempelmarkidega.

Selgeltnägija Paba külas. Laiuse kuulsuse ümbruskonnas on wõitnud Kiltsi lähedal, Paba külas elutsew „prohwet“, kelle imetegusid kuulutuna lewinewad. „Prohwet“ langeb kunsiunne, wend wõtab magaja käe, kuna teine käsi hoiab isiku, kes oma saatust teada tahab, kätt. Sügisel suri lähedal külas elutsewal peremehel neli lehma ilmselt mööda ilma, et surma põhjust oleks leitud. „Prohwet“ ütles, et naabrimees oli loomadele märki sisse söötnud, mis ka hiljem tõeks osutus.

Kaks wanemat naist ihaldasid pilku heita oma tulewikku ning läksid „targa“ poole. Kuna raha polnud, wõtsid kaasa kanamune, et tasuda natuuras. Teel tulid naised otsusele, et olid liiga palju mune kaasa wõtnud ning peitsid poolsed munad tee äärde põõsastesse. „Prohwet“ ütles aga naistele, et ta neile enne sõnagi ei räägi, kui naised lähewad ja toowad munad tee äärest ära. Tasu hinda „prohwet“ harilikult ei määra, kuna wastasel korral kaduwat tema ettenägemise wõim.

Talupidajaile teewad hundid tõsist muret, kuna peagi lastakse loomad wälja, ning hundid wõiwad karjale suuri kahjusid teha.

W.-Maarja ümbrus elektrifitseeritakse. W.-Maarja alewikus töötab juba kauemat aega oma elektrijõujaam, mis suudab walgustada alewikku ühes kogu ümbruskonna küladega. Seniajani kasutasid elektriwalgust ainult W.-Maarja alewiku elanikud, kuna ümbruskaudsete talude elanikud ei jõudnud kunagi plaanitsemisest ja läbirääkimistest kaugemale. Energilisemalt asja külge on hakanud Krina ja Saksi külade talupidajad, kes juba käesolewal kewadel tahawad alata liini ehitamisega.

Kehw kalasaak Wanaweskil.

Tänawuse külma kewade tõttu on Wanaweski meeste kalasaak, wõrreldes eelmiste aastatega, äärmiselt kehw. Öö on külmad ja kalad ei tule merest sõõkke kudema. Kuna minewal kewadel tuli kalu õige rohkesti, selle-pärast mitmedki ümbruskonna mehed walmistasid möödunud talwel mõrdu. Kuid nüüd kurdawad, et pane mõrrad kas wõi purusse, sest ikes jäävad nad niisama tühjaks.

Kehtnas kukkus kägu.

Kas tuleb soe kewad?

Keskmädala hommikul kuuldi Kehtna wallas esimest käo kukkumist. Wanarahwas ennustab, et kui kägu kukub enne jüripäewa, siis tuleb warane ja soe kewad.

Kukkus ahju pealt alla ja suri.

Kurb õnnetus Kehtna wallas.

Teisipäewal juhtus Kehtna walla Nurme külas kurb õnnetus. Kara talu peremees kukkus ahju pealt nii õnnetult alla, et murdis kaelaluu ja suri.

Põllumeeste päev Vaeküla*s*.

Pühapäewal, 24. apr. kell 12 algab Waeküla põllutöökooli ruumides p õ l l u m e e s t e p ä e w. Kawas on rida kõnesid põllumajanduslikkude küsimuste üle. Kõneleb ka põllutööminister O. K ö s t e r.

Kõnedele järgnewad läbirääkimised. Pärast põllumeeste päewa algab Waeküla põllutöökooli I. lennu lõppaktus.

Rogosi seltsielu ähwardab kokkuwarisemine.

Rogosi seltskondlik tegewus, mis wiimaste aastate jooksul on märksa edenema hakanud, seisab nüüd uue kokkuwarisemise ees. Aktiiwsemad tegelased on hakanud teineteise järele Rogosile selga pöörama, asudes elama koguni wälisriikidesse.

Albu wald ei nõua palgalist loomawelskerit.

Ajalehtedes ilmus sõnum, et Järwa maawalitsus Ambla ja Järwa-Madise loomawelskerite kohad 1. aprillist kaotas ja sellewastu Ambla, Rõmküla ja Albu wallawolikogud seisukohale on asunud, et loomawelskerid kui tarwilikud ikkagi tegutsema peaksid jääma. Selgub, et Albu wallawolikogu koosolekul sellest sõnagi juttu pole olnud, ega wolikogu pole wõtnud missugust seisukohta. Welsker Albu wallas on palgata jäetud, aga on oma koha peal põllupidaja, ja wististi sõidab saawi peale igaühe juure, kes teda wajab. Ega ta waremgi tasuta ühale sõitnud, ikka tasu eest. Nüüd on Äsueda wõllas loomaarst, kes ka Albus arstib.

Suur mäelibisemine Reinimaal.

C o c h e m (Reinimaal), 20. aprillil. Kesköö paiku langes mäelt Cochemi lähedal umbes 10.000 kantmeetrit mulda ja kiwe suure mürinaga alla. Mäelibisemist oli märgata juba pikemat aega, seepärast olid elanikud aegsasti eemale läinud. Suured kiwimürakad on langenud Moseli jõkke, olles seal häbaohuks laewasõidule. Kõik elektrijuhed mäe kandruses on katkenud. Maantee on kiwirüsist täielikult kinni maetud. Palju wiinamarja istandusi on häwitatud.

Sootaga wallawolikogu läks lõhki.

Laupäewal, 16. aprillil oli Sootaga wallawolikogu koosolek, et wastu wõtta eelarwet. Koosolek oli ägedamaid senipeetuist. Päewakorda soowis täiendada wolikogu liige hr. K. H. wallawalitsuse palkade alandamise küsimusega. Koosoleku juhataja — wallawanem lükkas tagasi ettepaneku, seletades, et wallawalitsuse palgad on kohukorra järgi kolme aasta peale kindlaks määratud, mispärast sinna wolikogu juure ei pääse. Küll aga wallawalitsus oleks nõustunud, kui wolikogu oma päewaraha samuti 30% wõrra oleks alandanud. Seda ei wõetud kuuldagi — isegi taheti kõrgemale kruwida. Tekkis waidlus.

Päewakorras oli teisigi punkte, mis äsedase tagajärjel arutamata jäid. Wallawalitsus otsustas kokku kutsuda wolikogu järgmisel laupäewal, et pooleliijäänud tööd lõpetada.

Sai wiina ja nõudis raha.

Neil päewil ostis E. J. kellegi Pala naise käest wiina ja wõttis end paraja auru alla. Hiljem läks tagasi sama naise poole ja rewolwriga ähwardades nõudis raha, sest teadis wiimasel seda olewat.

Naine tolle hirmuga, et wiinamüügi üles annab, ostsis E. J.-le oma wiimase raha 50 krooni ja see lahkus.

Loomaarst jäägu kohale.

Järwa-Madise, Seidla ja Kaalepi ümbruskonnas on suurt pahameelt tekitanud asjaolu, et loomaarsti koht, mis asub Kaalepi mõisas, tahetakse kaotada ja eelpool nimetatud ringkondade loomaarst tahetakse ümber asetada Jänedale. Et Kaalepi loomaarsti ringkond ennem suur on, ja et seal ümbruskonnas palju loomi kaswatakse tahawad põllumehed, et loomaarst jääks edasi endisele kohale.

Täielik korralagedus Paide ühispangas.

Panga põhikirja on jämedalt rikutud, kodukorda pole üldse olnud.

Sepp ja Margus talitasid omapead.

Möödunud aasta sügisel sattus Paide Ühispank raskustesse, mille tulemuseks nüüd oli pangale moratooriumi määramine. Moratooriumi määramisega panka saanud uued juhtiwad jõud selgitawad praegust panga seisukorda.

Selgitamisel on ilmsiks ... juba palju üksikasju, millistest korralagedus panga asjaajamises tõesti lubamatud. Senniste tegelaste poolt on jämedalt rikutud panga põhikirja; samuti puudub pangal kodukord, mis üksikult tööd oleks reguleerinud. Kodukorra puudumine andis wõimaluse mõnele üksikule wabalt oma äranägemise järele talitamiseks, mis nüüd kahjude mõttes end tõnasti tunda annab.

Teatawat tähelepanu panga ... on ülesse äratanud endine panga juhatuse esimees Jaan Margus ja panga asjaajaja Hans Sepp, kes kindlasti oma wõimuvõimupiirist on üle astunud.

Kuhu kõik need wäärtused kord ühispanga wiiwad, on praegu wõimata ette ütelda, kuid see wõib kindel olemat, et mõnelgi ühispanga kliendil on raskuied tulemas. Näiteks on laenajate kindlustusi ühispanga poolt edasi pandistud, kuna kohustused sissemaksmisele määramata. Kui ühispank edasipanditud kindlustusi ei jõua tagasi osta, siis wõib kindlustuseandjal tulla need omal wälja osta.

Ka panga rewideerimistel on rewidente ... [illegible] ... kokkulepe ... tõttamisega.

Praegu on selgitamisel üle 5000 kr. obligatsiooni ühispanka sattumise asi. Obligatsiooni omanikult on see obligatsioon omandatud ja panka on ta sattunud Sepa ja Marguse kaudu.

Et asi kriminaal käigu on saanud, siis on ka loomulik, et Paide ühispanga asjaajaja Hans Sepp pangast lahkus ja Paide tohmu oma jalgadele näikse. Kui Sepa kohta midagi halba ei oleks olnud, oleks teda, kui asjaajaja kuskis olemat teimest, koheuud panga juures edasi hoida.

Asunikkude majad põlema.

Endise Wõisiku mõisa walitseja ähwardused.

Enne Saksa presidendi walimisi hoobles endine Wõisiku mõisa walitseja Granberg, kes praegu Eistwere ... asunikust poja juures elab, et mõist wõidab Saksamaal Hitler ja siis muutub ka Eesti olukord, kaowad asunikud ja nende majad rina ... wõimule.

Granberg ise lubanud olla siis see mees, kes kõige enne paneb oma asunikust poja maja põlema ja selle järgi pistab tule teiste asunikkude hoonetele.

Hitler ei wõitnud ja nüüd põlewad ka Eistwere asunikkude majad alles.

Olgu tähendatud, et endine Eistwere mõisnik ja praegune wõõrsildane omanik Viktor von zur Mühlen on tulisemaid Hitleri pooldajaid.

Teravilja saake tuleb tõsta.

Meie talumajapidamises on heinaseemne kaswatamisel tähtis koht.

(Järg.)

Nisu sisaturu tarwet olemasolewate nisu pindade juures ei ole weel jõutud rahuldada. Kui seda täies ulatuses täita, siis oleks tarwis keskmiste saakide juures nisu pindala suurendada 30 prots., mis teeks maaalalisele wälja 12.000 hektaari. Siis ei ole tänapuudustkartust, et sisetura ei jõua nisutagawarasid ära kaisutada, sest suurem aastane nisu pindala; kõus on olnud meil 5000 hektaari.

Majapidamiste seisukohalt on olulisem ka siin punda saake tõsta otstarbekohase maaharimise ja wäetamise kaudu, samuti hoolitseda, et oleks parem nisu sort kaswatamiseks.

Peaks weel pidama silmas kaswatamise seisukohalt söögiherneſt, mille mahutamiseks sisetural on wõimalusi. Möödunud aastal weeti seda sisse üle 10.000 kv., mis on meie oludes keskmiselt 1000 hektaarilise hernekaswu pindala saak. Hernekaswatamisel tuleks kaaluda igal talupidajal kes leidub kruusasaid ja sawimulla maid kus hernes edeneb hästi.

Samuti tuleb muretseda waraseimaid hernesorte, milleks on osutunud paremateks Mai Topper ja warajane kollane Victoria, kahjuks on neid sorte tänawu aastal saada weel wähe. Et hernes on nõudlik taim ja tahab kaswamiseks häid oskusi ja kogemusi, oleks soowitaw kui majapidamised tegeleks enam selle kultuuri kaswatamisega. Kuigi tänawu aastal ei lähe korda söögiherne kaswatamiseks soowitaid sorte saada on kasulik kaswatada söödaherneſt (solo) segatistes millel karja söötmise seisukohalt suur tähtsus ja ka koormuskeaa kaswatamiseks rikastab kaswataja.

Wõimalusi on majapidamistel ka heinaseemne kaswatamisega, kus ei ole weel siseturu tarwe rahuldatud. Kõrshsheinteks on otstarbekohane esimeses järjekorras propiwida timuti seemne kaswatusi, sest see kultuur on osutunud meie oludes üheks kindlamaks ja kaswatamise tehnika pole ka keeruline. Timut tuleks külwata maikuul puhtkultuurina eldadesse. Reawaheks on kohane 45 lm. mis wõimaldab kaswuajal waheltharimist. Nii wõib saada ühest külwist 3—4 aastat korralikku lõikust, ainult wäetuse ja waheltharimise tööd tuleb pidada silmas. Seemne põllukülwiks on kohane muretseda puhtsordilist timutit, mida saab E. Seemnewilja ühisusest ja Jõgewa Sordiparanduse Seltsilt. Parimaks sordiks on meie oludes Jõgewa nr. 54 ja Primus. Reaskülwi kulub hektaarile seemet 7 kg. ümber, mille muretsemine wähemale maa-alale ei tee erilist raskust.

Ka mainin, et punase ristikheina seemne kaswatust tuleb hoida wäärilisel kohal, mille järele on meil olnud alati nõudmist.

Otstarbekohaselt teeb iga talupidaja kui ta eelpool puudutatud küsimustes lähemalt ... nõu kohalikult põllutöökoja maatulunduskonsulendilt (end. ikk. agr.) Igas küsimuses on tarwilik pikemalt kohalikkude olude kohaselt asja kaaluda läbi, et ei tuleks pettumust.

Nõudke „UNION“ nahavabriku NAHKA ja „UNION“ JALANÕUSID. Need on läbimüügi poolest

KOHAL!

See tõendab nende saaduste kõrget väärtust. „UNION“ jalanõudest õudsid KEVADUUDISED müügile.

„UNION“ nahkja „UNION“ jalanõud kannavad märki:

Saadaval üle kodumaa paremates kauplustes.

Põide Piimaühingu

tegewus suurenes ka läinud aastal. Nii wedi piima ümbertöötamiseks 1931. a. 4 milj. 403.032 kg. — 4.058.740 kg. wastu eelmisel aastal. Tööstuskulud wähenesid samal ajal 1 kg. piima kohta 0,98 sendilt 0,96 sendile.

Kuuludes suuremate piimaühingute hulka on Põide Piimaühing suutnud tööstuskulud suhteliselt madalale wiia, mis on wõimaldanud piima eest kõrgemat hinda maksta.

Ühingul on 488 liiget ja osakapitali 56.606 kr.

Ühingu ärikeis oli aasta algul — 159.100 kr., millejuures omakapitale 147.574 krooni. 1931. a. tegewus andis ülejääki 3182 kr. Seega töötab ühing omakapitalidega, kuna wälislaenu on ainult 3000 kr. Pikalaenu Pangast.

Ühingul on piimatalitus ja 5 koorejaama.

Murdwargus Rebasmäe külas.

Pühapäewal, 17. apr., murti sisse Rebasmäe külas elutsewa J. Lepikowi elumajasse ja wiidi kaasa paarkümmend naela suitsetatud liha.

Wargus pandi toime, kuna kodust eemal wiibimise ajal.

Taebla wabatahtlik tuletõrjeühing ostab pritsi.

Wiimasel Taebla wabatahtliku tuletõrje ühingu koosolekul otsustati ühingule osta uu. tuletõrje prits, mis maksma läheb üle 50.000 sendi.

Pritsi ostma wolitati ühingu peamees P. M u t s o ja warahoidja P. S e p p e l.

Teenijate ja sulaste palgad Läänemaal alanenud.

Majanduslised raskused taludes on mõjunud ka palgalise tööjõu wähendamise peale. Paljud talud ei pea üldse enam wõõrast tööjõudu ja püüawad oma perega läbi ajada; selle tõttu on ka palgad alanenud.

Küsimusi ja wastuseid

Omawolilised teekasutajad tuleb kohtusse anda.

„M a a l e h e“ l u g e j a nr. 1081. Minu asundustalu karjamaast käib läbi mõisaaegne tee, mis minu paarisiinulise maa-ala porise ajaga kõik oma alla wõtab. Planeerimise ajal mõõdeti minu karjamaa ja naabrikrundi piirile tee, missugune aga umb. 50 sülda ringi teeb. Sellepärast, ja et seal paar wäikest kruusaauku ka tülliks ees, ei taha teekasutajad wanast teest loobuda. Mis peaksin tegema et minu karjamaa jääks porimata?

W a s t u s : Loodetawasti ei ole see wana mõisaaegne tee äramärgitud teie koha kaardile. Kui nii, siis on teil kõigiel õigus seda teed läbikäimiseks sulgeda, isegi kui on olemas uus tee.

Paigutage wanale teele traataed ette, wõi tehke tokkidest aed. Pange üheltasi silt üles, et üle karjamaa sõitjad wõetakse kohtulikule wastutusele. Wõtke tunnistajad kaasa ja tabage mõni mees, kes paraiasti üle teie karjamaa sõidab ja andke ta kohtusse. Kohus karistab teda kindlasti ja küll see mõjub siis ka teistele, nii et nad teie karjamaa porimise järele jätawad.

Riigikassa pantlehtedega tasumisest.

„M a a l e h e“ l u g e j a nr 3091. Kas asunikkude liidetud laenu ja kohaseks aastamaksusid saab ka mõisnikkude tasumaksmise pantlehtedega tasuda?

W a s t u s : Riigikassa pantlehtedega saab ainult neid maksusid Maapanka tasuda, mille sihtpäewad pole weel kätteiõudnud. Möödunud tähtajalised maksud tuleb tasumisele sularahas.

Võihinnad.

Eksportööride arwamise järele on praegu Tallinnas noteeritawa I. sordi wõi madalam ostuhind Kr. 1,28 klg. Hind on mõeldaw franko wagun ärasaatejaam ja wõi eest mis sisseitulnud 12.—22. apr. s. a. Tendents waikne.

Rogosis peeti laata.

Teisipäewal, 19. aprillil peeti Rogosi wallamaja juures aastalaata, mis oli harilikselt rahwawaene.

TURG

Tallinna turg.

22. aprillil.

Liha. Sealiha terwe seawiisi 36—40 s. kg, sealiha wäikemüügil 45—60 s. kg, soolatud sealiha 50—55 s. kg, suitsusink 90—100 s. kg, loomaliha terwe looma wiisi 25—35 s. kg, loomaliha wäikemüügil 25—60 s. kg, wasikaliha 20—35 s. kg, lambaliha 45—60 s. kg.

Linnud. Tapetud haned 120—130 s. kg, kalkunid 150—200 s. kg, tapetud kanad 150—225 s. tükk, tedred 100—150 s. tükk, metsparzid 60—100 s. tükk.

Kanamunad 6—8 s. paar.

Piimasaadused. Köögiwõi 120—135 s. kg, meiereiwõi 140—150 s. kg, piim 9—12 s. l., sahnpiim 20—25 s. kg, hapukoor 90—100 s. kg, sahwikoor 70— s. l., wahukoor 100—110 s. l., juustud sordi järele 70—145 s.kg.

Terawiljasaadused. Rukkileib 15—16 s. kg, peenleib 29—30 s. kg, sepik 32—33 s. kg, sai 32—45 s. kg, sepikujahu 25 s. kg, odrajahu 15—16 s. l., tangud 17—18 s. l., krubid 18—20 s. l.

Mesi 65—70 s. purgi täis, 155—160 s. kg.

Juurwiljawili. Kartulid 55—60 s. 20 l. mõõt, peakapsas 25 s. kg, hapukapsas 20 s. kg, 15 s. l., kaalid 12—15 s. kg, peedid 25 s. kg, keedetud peedid 30 s. kg, porgandid 20—25 s. kg, 8—12 s. l., hapud kurgid 3—8 s. tükk.

Wärske aiawili. Wärske salat 160—200 s. kg, spinat 250—300 s. kg, rabarber 45—50 s. kimp, 400 gr., redised 12—14 s. kimp, wärsked kurgid 45—100 s. tk., wärsked sibulad 4—5 s. tk.

Kalad. Wärsked räimed 20 s. kg, tindid 12—13 s. kg, latikad 25—40 s. kg, hawid 30—45 s. kg, ahwenad 45 s. kg, kameljad 50—85 s. kg, kohad 100—150 s. kg, angerjad 150—200 s. kg.

Lunad 50—75 s. l., jõhwikad 12—15 s. l., õunad 14—15 s. tükk.

Seened 35—110 s. l.

Tartu turg.

22. aprillil.

Rukkijahu 15—19 s., odrajahu 24—30 s., odrajahu 18—23 s., odratangud 16—21 s., odrakrubid 18—25 s., herned 22—27 s., oad 22—26 s. kg; sealiha sea wiisi 32—40 s. kg, sealiha laudadel 25—45 s., wasikaliha 20 kuni 45 s., lambaliha 23—52 s. kg, kanad 50—130 s. tükk, sink 80—120 s. kg, kaalikad 8—12 s. kg, hapud tapsad 10—15 s. liiter, walged kartulid 3—4 s., punased kartulid 4—5 s. kg, hawid 20—35 s., ahwenad 15—25 s. kg, kanamunad 6—7 s. paar, wõi 150—162 s. kg, sahnpiim 13—20 s. liiter, rõõskpiim 7—9 s. l., rõõskkoor 65—130 s. kg, hapukoor 80—95 s. kg. Kasepuud 600—650 s. mtr., männipuud 550—600 s. mtr., kuusepuud 550—600 s. mtr., lepad 500—600 s. mtr., haawad 500—550 s. mtr.

Tapa laat.

Ilusa ilma tõttu rahwast laadal palju, mille pärast ka kauplemine elaw. Tööhobuste järele oli suur nõudmine, päewa jooksul müüdi ära 130 hobuse ümber. Hinnad 30—270 krooniui. Ka paar lehma oli laadale toodud, nõuti 40 kr. Seapõrsaid oli palju ning maksid 4—15 kr. põrsas. Wäga palju oli puunõusid ja lookasid, mille järele aga nõudmine wäike. Mannamehi oli ohtrasti, kes nõudsid kilgu kilost 25 senti ning kalade eest 30—50 snt. Riidekaupmehi oli palju ning ka nõudmine elaw.

Wiljandi turg.

21. aprillil.

Sealiha seawiisi 35—40 s. kg, sealiha wäikemüügil 45—60 s. kg, eluswasikad 200—350 s. tk., eluslambad 500—800 s. tk., põrsad 600—800 s. tk., eluskanad 80—180 s. tk., tapet. kanad 110—160 s. tk., elushaned 350—500 s. tk., tapetud haned 350—400 s. tk., eluspardid 225—300 s. tk., tapetud pardid 200—250 s. tk.

Sudakad 75—100 s. kg, latikad 26—32 s. kg, hangid 35—40 s. kg, ahwenad 20—30 s. kg, suitsukalad 40—60 s. kg, wäikesed supikalad 10—15 s. kg, kiisad 8—10 s. kg, soolaräimed 20—24 s. kg, wärsked räimed 23—25 s. kg, suitsuheeringad 8—9 s. tk., kutid 7 s. tk.

Sinised kartulid 125—140 s. kott, walged kartulid 110—125 s. kott, roosad kartulid 90—110 s. kott, õunad 6—10 s. tk., hapukapsad 8—10 s. ltr., kaalikad 8—10 s. tk., peedid 2—5 s. tk., hapukurgid 5—8 s. tk., porgandid 8—12 s. ltr., sibulad 25—35 s. ltr., mesi 150—160 s. kg.

Odrad 6—8 s. ltr., kaerad 5—6 s. ltr., herned 20—23 s. ltr., tangud 20—22 s. kg, nisujahu 30—33 s. kg, odrajahu 18—25 s. kg.

Rõõskpiim 7—8 s. ltr., hapupiim 4—6 s. ltr., sahnpiim 15—22 s. ltr., wõi 150—165 s. kg, juust 80—100 s. kg, kanamunad 4—6 s. paar.

Ristikhein 3—5 s. kg, aasahein 3—3,5 s. kg, soohein 2—2,5 s. kg, põllupõhk 2—2,5 s. kg.

Kõik põllumehed loewad „Maaleht“.

RADIO

Tallinna jaama saatekava.

Pühapäew, 24. aprill.

10.25 jumalateenistus Toompea kirikust. Jutlustab õp. Bekmann. — 12.15 Esimese Eesti polgu 15-a. kestwuse juubeliaktus. — 14.00 põllumajanduslik loeng. — 14.30 põllumajanduslikke teateid. — 17.30 Kohtunik Rutherfordi raadiokõned. — 18.30 reklaami ja heliplaate. — 18.50 päewauudiseid. — 19.00 kontsert. Juh. mb. Ark. Krull. — 20.00 ülekanne Tartust. — 20.05 kontserdi järg. — Lõpuks kuni 23.00 ülekanne Tartust.

Esmaspäew, 25. aprill.

16.45 reklaami ja heliplaate. — 17.00 päewauudiseid. — 17.00 ajanäitaja-ziendus. — Lõpuks heliplaate. — 18.30 ülekanne Tartust. — 19.00 heliplaate. — 19.30 ülekanne Tartust. — 20.05 Tallinna konserwatooriumi VII kinnine õpilasõhtu.

Tartu jaama saatekava.

Pühapäew, 24. aprill.

10.00 jumalateenistus Peetri kirikust. Jutlustab õp. Treuman. — 12.15 ülekanne Tallinnast. — 17.30 ülekanne Tallinnast. — 18.30 reklaami ja heliplaate. — 18.50 ülekanne Tallinnast. — 20.00 ilmateade ja ajanäitaja-ziendus. — 20.05 ülekanne Tallinnast. — Lõpuks kuni 23.00 tantsumuusikat „Wanemuise“ einelauast.

Esmaspäew. 25. aprill.

16.45 reklaami ja heliplaate. — 17.00 ülekanne Tallinnast. — 18.30 inglisekeele tund algajaile (mag. Silwet). — 19.00 ülekanne Tallinnast. — 19.30 Nikolai Hemmel: Setu ja eestlane. — 20.00 ilmateade ja ajanäitaja-ziendus. — 20.05 ülekanne Tallinnast.

Austawad Hitlerit nagu mõnda walitsewat würsti.

Berliin, 20. aprillil. Adolf Hitleri sünnipäewa puhul olid täna Lääne-Berliinis paljud eramajad lipuehtes. See nähtus, mis oli esmakordne, äratas suurt tähelepanu. Rahwussotsialistliku erakonna juht sai täna 43 aastat wanaks.

Iiri loobub truuduswandest.

Dublin, 20. aprillil. Seaduseelnõu Inglise kuningale antawa truuduswande kaotamise kohta esitati täna Iiri parlamendile. Pärast lühikesi waidlusi eelnõu wõeti esimesel lugemisel wastu. Waidlusi jatkatakse tulewal kolmapäewal.

Toimetusele saadetud kirjandust.

„Eesti Statistika“ nr. 125. April 1932. Riigi Statistika Keskbüroo kuukiri. Sisus tähtsamat: Kindlustusseltsid 1930. a. — Riigi metsamajandus 1930./31. m.-a. — Sise-weeteede tegewus 1931. a. — Täiendusloolid 1928.—31. a. — Palgaolud tööstuses 1931. a.

„Agronoomia“ nr. 4. April 1932. Põllumajanduslik kuukiri. Sisus tähtsamat: Meie lüpsikarja tulukusest ja söötmisest paremates ning halwemates karjades. A. Wait. — Noorkarja kaswatamisest ja söötmisest meie karjades. A. Ruderström. — Karjapidamise wiisi ja piimakarja söödakoostise arenemine Eestis. J. Mets.

„Kaitse Kodu“ nr. 7. Kaitseliidu häälekandja. Sisus huwitawamat: Kodutütred. W. Johani. — Sihte kehalise kaswatamise korraldamiseks Eestis. Dr. J. Wilms. — Kaitseliidu töö ja elu. — Mõnd täpsustadumweist ja nende soetamisest. A. P.

„Terwis“ nr. 4 April 1932. Rahwalik terwishoiu ajakiri.

„Karjamajandus“ nr. 3. Märts 1932. Karjamajanduse eriajakiri.

„Ühistegewusleht“ nr. 2/3. Weebruar/märts 1932. Eesti ühistegelaste häälekandja.

„Protestantline Ilm“ nr. 4. April 1932. Eesti protestantlise kiriku häälekandja.

„Elukewad“ nr. 4. April 1932. Kristlik noorte ajakiri.

„Uus Talu“ nr. 4. Aprillikuu 1932. Rahwalik põllumajanduse ajakiri. Sisus tähtsamat: Eesti karjapidamise arenemine kriisiaja nõuetele wastawas suunas. J. Mets. — Kuidas küllida lina käesolewal kewadel? L. Timpka. — Wirtsalast — kaitsja. R. Walter. — Tubaka kaswatamisest. J. Pach.

Kirjawastuseid.

Piparmünt, Kubinal. Teie luuletus „Maalehele“ ei sobi. Saatke sõnumeid.

Tartu Eesti Majanduse Ühisus

Tartus, Holmi tän. 12-18.

Osakonnad:

Tartus, Võru tän. 4 ja Räpinas.

Soovitame kewadiseks hooajaks möödukate hindadega parimas wäärtuses

väetisaineid,

ristikheina, timotheina, loomatoidu juurikate ja teiste

seemneid,

suures valikus igasugu

põllutööriistu ja masinaid

Suurem ladu kohapeal igasugu

ehitusmateriale.

Uus vääramatu tõde

on see, et kõige odavamini ostate kõrgeväärtuslikke meeste ülikondi, kevade- ja suvepalituid, kalifee- ja harilikke pükse jne.

J. Kaplan'i valmisriideärist

Tartus, Uusturg 24.

Arvesse võttes kehva aega on hindu **viimase võimaluseni alandatud.** Tulge ja otsustage ise.

Kartuleid

soowin osta: eksport-kartuleid, läbimõõduga 2 tolli, sorteeritud, franko Tallinna jaam, wäikel ja suurel arwul. Pakkum. Tallinn, postkast 56.

Põllumehed!

Tuntud headuses soowitab

tsik-tsak äkkeid winklirauadel

H. Lõokese põllutööriistade tööstus

Tartus, Filosoofi tän. 25.

Karastavate jookide tööstus „ALGA“, Rakkes

soovitab:

Limonaadi, sidroni soodat ja mõdu

ning **uudisjoogina vahu kalja.**

Nõudke, maitske ja otsustage.

„ERIKA“

end. Vd Tõnissoni seemnekauplus

Tartus, Suurturg nr. 2, telef. 7-79

Viljandis, Tallinna t. 4, telef. 2-30

Soovitame sordipuhtaid, hästiidanevaid **aiavilja-, lille-, söödajuurikate-, ristikheina- ja timoti-**

seemneid

Suur valik aiatööriistu ja mesindustarbeid.

„Erika“ puukoolist talvekindlaid õuna-, pirni-, kirsi- ja ploomipuid, marjapõõsaid ja ilupuid.

Laudade oksjon.

Suusõnalisel enampakkumisel müüakse:

2. mail k. a. kell 12 Riigi metsatööstuses, Tallinnas, Falkpargi 4:

a) Tallinna laudatehasest umbes 2700 tbm. servatud okaspuu laudu, ühes üksuses, alghindadega 20,75—22,60 kr. tihumeetrist.

Lauad müüakse ainult ekspordiks.

Pakkumisest osavõtjail tuleb 10% pakutava üksuse koguhinnast oksjoni komisjonile kindlustuseks-tagatiseks sissemaksta. Lähemaid teateid müüdavate materjalide kohta saab Riigi metsatööstusest ja Tallinna laudatehase juhatajalt.

Riigi metsatööstus.

Teadaanne.

Järwa maawalitsuse teedeosakond annab wälja wähempakkumisel

kiwipurustamise tööd

sobele arwele. Töö hinnad esitada kinnises ümbrikus ühes 20 kr. tagatisega Järwa maawalitsuse teedeosakonnale hiljemalt 29. aprilliks j. a.

Üksikasjalikke teateid töö kohta saab Järwa maawalitsuse teedeosakonnast.

Järva maav. teedeosakond.

Jalgrataste hoid

on

Tapal, Apteegi tän. 3 jälle avatud.

Kôiksugu seemned

Aiandus- ja mesindustarbed. Põllumajanduslik kirjandus jne. jne.
alati saadaval
EESTI SEEMNEVILJA ÜHISUSE
TARTU OSAKONNAS Promenadi tän. 1. telef. 158
Tartu laod, viljapuhastus ja sortimise jaam
Riia tän. 115/119, telef. 385.
Meie viljapuhastuse jaam on täiendatud kõige uuemate masinatega ja
töötab alandatud hindadega.
Ostame sõõdakaeru, esimeses järjekorras neilt põllupidajailt, kellel meie vastu kohustused.

Põllumehed! **Tarvitajad!**

Nõudke ainult

A.-S. „Franz Krull'i"

tehases valmistatud, erakauplustes ja kõigis ühisustes alati saadawal igal seltsi
Adrad, Adra terad ja Nõlmad.

Äkked, Hekslimasinad Wiljasorteerijad ja tuulikud, Ristikheina peksuaparaadid, Loomatoidu aurutajad ja nende osad. Igasuguste masinate, seadete ja katelde ehitus, parandus. Masinaosad. Kõrgeväärtuslik malm ja vase valu.

Iseäranis keskkütte kallad ja radiaatorid.

Nõudke hinnakirju ja eelarweid. Mõõdukad hinnad.

A.-s. „Franz Krulli" tehase saadused on otstarbekohased, wastupidawad, nende tarwitamisel hoiate oma raha kokku.

Tallinn, tehase seltjaam: Kopli tän. 68. Telef. 425-35, 425-36, 425-37.
Tartus, müügi osakond, laod: Raekoja pl. 18. Telef. 17.

Kõrges väärtuses puhtsordilist aedvilja, lille ja söödajuurikate

SEEMNEID

suurel ja väiksel arvul soovitab

F. VANATALU SEEMNEÄRI

PEAKAUPLUS: Tartus, Suurturg 18 ABIKAUPLUS: Tallinnas, Estonia puiest. 25

Seemnete müügikohad:

Narvas, Posti tän. 57, hra Wanatalu.
Valgas, Wabaduse tän. 26, hra Suur.
Rakveres, Lai tän. 29, hra Lepiksaar
Elvas, Kesk tän. 25, hra Kupp.
Elustvees, hra Oskar Pütt kauplus.
Mõisaküla, Kesk tän. 12, hra Saawo.
Jõgeval, hra Aug. Pastell kauplus.
Otepääl, Turg nr. 5, hra Kulpsont kauplus.
Tartus, Narwa tän. 10, pr. Kuus'e kauplus.
Tartus, Promenadi tän. 5, F. Wanatalu kpl.

Nõudke tasuta hinnakirja.

Dr. Hilda Särg

NAISTE- JA LASTEHAIGUSED, SÜNNITUSABI.
8–11 ja 4–7, pühap. 10–12. Tartus, Tähe tänaw 63–3 wastu Karlowa apteeki

Meie tee wõrdlematu headus sema parim reklaam.
Nõudke ainult

V. Belugini TEED.

Pange tähele meie etiketti „TEE DRAAKONIGA"
Pealadu TALLINN, Lai tänav 34—1.

Jalgrattaid

emailin ja lakin kuumendusteel eriti wastupidawalt ja korralikult. Sisdi- ja masinatööstus J. STERN, Tartus, Wõru tn 76

Juhuslikult kohe rendile ehk pooleterale anda

talukoht Tapal

Suurus 23 ha. Samas ka heina müüa. Teateid saab Poolmanni kauplusest Tapal.

Kellel on anda
KAEVU PUURIMIST
Teen odawalt ning korralikult, on omal kõik tööriistad.
Teatada Aegwiidu pl. 19.

Wäljalõigata ja alalhoida.

Järva-Jaani Ambla—Tapa autobuseliini Sõiduplaan

alates 21. aprillist 1932 a.

Kellaaeg		Peatuskohad	Kellaaeg	
min.			tul.	
4.45	15.30	Järwa-Jaani	12.15	20.45
4.55	15.40	Seliküla	12.05	20.35
5.06	15.51	Orgmetsa	11.54	20.24
5.17	16.02	Arawete	11.43	20.13
5.27	16.12	Kärawete	11.33	20.03
5.37	16.22	Ambla	11.23	19.53
5.48	16.33	Jootma	11.12	19.42
6.00	16.45	Tapa	11.00	19.30

Sõiduhinnad:

Järwa-Jaanist — Selikülani	20 senti	
„ — Orgmetsani	30	„
„ — Arawetesni	50	„
„ — Kärawetesni	65	„
„ — Amblani	80	„
„ — Jootmani	100	„
„ — Tapani	130	„

Teadaanne.

Pühapäewal, 8. mail j. a. kell 10 hom. müüakse ära awalikul enampakkumisel Huuksi riigimõisas mitmesugused kõlbmatud põllutööriistad. Müüdawaid asju wõib koha peal näha igal ajal kuni oksjoni alguseni.

Huuksi riigimõisa walitsus.

Et põllusaaduste hinnad langenud, siis sammun ajaga kaasa ja müün ilusas valikus ja odavate hindadega

kevade ja suve

Kleidiriideid

P. Luksepa riidekauplus
Tartus, kaubahoovis nr. 15, telef. 400.

Läsnal
Kaspere wallas
wõtab „Maalehe", „Uudislehe" ja „Jutulehe" tellimisi wastu hra Richard Jürgens.

Riisipere wallas
Mustu külas
wõtab
„Maalehe", „Uudislehe" ja „Jutulehe" tellimisi wastu
hra Johannes Ottoer,
Puusepa talus.

Pilistwere wallas
Rõstla külas
wõtab „Maalehe", „Uudislehe" ja „Jutulehe" tellimisi wastu hra Heinrich Abramson.

Triigi wallas
Kadja külas
wõtab
„Maalehe", „Uudislehe" ja „Jutulehe" tellimisi wastu
hra Hugo Firai

Pärsama wallas
Koopaka asunduses
wõtab „Maalehe", „Uudislehe" ja „Jutulehe" tellimisi wastu hra Johannes Uuskaar.

Konaota wallas
Soonakülas
wõtab „Maalehe", „Uudislehe" ja „Jutulehe" tellimisi wastu hra Karl Metkk.

Kurno wallas
Lehtse külas
wõtab „Maalehe", „Uudislehe" ja „Jutulehe" tellimisi wastu hra Rud. Semiskar.

Raasiku asunduses
wõtawad
„Maalehe", „Uudislehe" ja „Jutulehe" tellimisi wastu
hrad Paul Meisberg, Robert Pajusson ja Alfred Tammus.

alla tänawale. Kahel korral peaaegu äare pealt ta pidi lendama alla, ent wiimasel minutil tal õnnestus anda wastasele jalahoobi, nii et see lendas tükk maad eemale. Kiire hüppega oli ameeriklane keset katust, seljaga pöördud trepi poole ja käes laskewalmis rewolwer, püüdes wastaseid hoida eemal, kes uuesti olid walmis talle kallale tormama. Samal hetkel ilmus katuseluugist nähtawale kolmas mees. Enne aga, kui Burroughs jõudis pöörduda uue arwatawa kallaletungija poole, haaras wiimane kätte ua, tõukas temast mööda, haaras ühe Burroughs'i wastasteist ja paiskas üle katteserwa tänawale. Waatamata sellele pimedusele, tundis kunstnik temas ära hiiglase neegri, kelle sõrmejälgi tundis weelgi kaelal ja kes talle nüüd nii salapäraselt wiisil appi tulnud. Kahtlemata oli neeger olnud kusagil lähedal ja prantslanna, et mitte jätta Burroughs'i oma saatuse hooleks, oli teda kutsunud appi. Sasitud juuste ja wälkuwate silmadega ta seisis noormehe kõrwal ja naeratas wõidukalt, kuna puudutas kunstnikku käisest.

„Tulge!" käskis ta. Jättes tähelepanemata, mida kawatseb neeger teha oma wastastega, wiis ta Burroughs'i ettewaatlikult teise trepi juure, mis wiis tänawale.

Tänaw oli kitsas ja peaaegu pime, sest wähesete tänawalaternate wilkuw walgus ei küüninud kaugele. Põgenejad hetke seisatasid seina ääres ja uurisid ettewaatlikult ümbrust. Umbes paarikümne sammu kaugusel nad nägid maja ees, kust praegu olid lahkunud, seiswat mitut kogu, kes ikka weel katsusid maha lüüa wäikest aga tugewat punkti. See õnnestuski neil ühe tugewa kuulilöögi järele ja uks awanes kahepoole. Seda segaduse silmapilku kasutades põgenejad hiilisid edasi mööda tänawat, mis siin-seal terrassikujuliselt paari astme wõrra wiis madalamale. Põgenedes mõlemad püüdsid wõimalikult hoida majade wariu. Waewalt jõudnud edasi mõned tosinad sammud, nad kuulsid selja taga hüüdu, mis tõendas, et neid oli nähtud. Kuna teised õhinal ruttanud majja, oli üks jäänud wälja walwele. Ja selle hüüde peale algaski põgenike tagaajamine.

Burroughs ühes prantslannaga ruttasid edasi wiimase wõimaluseni, sealjuures möödudes mõnest waikiwast kogust, kes neid ei pannud tähelegi, aga prantslanna näis olewat umbusklik kõigi wastu. Äkki haaras ta Burroughs'i käe ja tõmbas ta wäikesele sillutamata kõrwaltänawale. See oli täiesti walgustamata ja nii kitsas, et isegi tähtede walgus ei suutnud tungida sinna ja põgenikke warjas sügaw pimedus. Sõnnikuhunnikuist, mille üle nad komistasid igal sammul, tõusid wänged, wastikud lõhnad, kuna jälgijad neil ruttasid kannul. Nad olid olnud küllalt lähedal, et näha,

tatud samu mööbliga. Ühest lauasahtlist wõttis prantslanna wälja pliiatsi ja paberi ja käskis kunstnikku istuda.

„Joonistada teist kawand," tähendas Burroughs, „on kindlasti meeldiw, aga ma pole seda teinud weel kunagi säärasel puhul kui kõrwaltoas lebab kaks surnut."

„Kui teie nägu poleks minus äratanud usaldust, oleks seal lebanud nüüd kolm surnut," tähendas naine teravalt. „Ütlen teile nüüd tõtt, et pidin äärepealt saatma teile kuuli, kui nägin wõitlust pealt."

„Hüwa, soowite istuda wõi seista?" küsis Burroughs.

Naine laskus diwanile, toetus pea käe najale ja waatas kunstnikule terawalt silmi. Rewolwer lebas tal ikka weel süles ja sõrmed mängisid muretult sellega. Burroughs wõttis siis pliiatsi ja paberi ja hakkas tööle. Ta polnud küll kõige hingega töö juures, aga siiski suutis töötada ruttu ja segamatult, kusjuures tundis wiibiwat endal naise mustade silmade pilku. Waewalt kümme minuti möödudes wõis ta pliiatsi panna lauale ja ulatada naisele joonistuse.

„Monsieur meelitab," tähendas prantslanna naeratades. See oli öeldud säärases toonis, mis laskis mõista, et ta polnud just ligipääsmatu meelitustele. Siis keeras ta paberi kokku ja pistis tasku. „Ja nüüd wõite minna. Ma küll ei mõista sõrmuse sattumist teie kätte, aga wähemalt tean nüüd, et olete kunstnik ja et Savary oli loll, et teid süüdistas Bombardi tapmises."

„Ta näis enam kättemaksuhimulisena, kui lollina," wastas Burroughs.

„Mida tal's oli teie wastu? Ei — ta oli loll ja nüüd, mil nad on mõlemad surnud, lasub kõik minu õlgadel! Tahate mulle teha seda meelehead ja mind juhatada Anna kaupluse, kust ostsite sõrmuse?"

Burroughs kõhkles, sest oli möödunud tükk aega ja tal polnud wähematki aimu, mis oli juhtunud Elsiega. Meelsamini ta oleks kohe läinud tagasi Elsie juure, aga teisest küljest oli too naine siin teda usaldanud ja ta wõis teda panna wäga ebameeldiwasse olukorda, kui ei täida ta soowi. Ta siin ei wõinudki olla pikemat kahtlust, sest kui ta kohe ei leia kauplust, siis ta ei leia seda iialgi.

„Kas te ei wõiks öelda mulle, milles seisab kogu see asi?" küsis ta lõpuks naiselt. „Mis on selle sõrmusega, mis kutsub esile säärase segaduse ja kes on need surnud seal kõrwaltoas?"

„Teile ei too mingit kasu selle teadmine," wastas naine. „Teil pole selle asjaga midagi tegemist."

„Aga kes siis te olete?"

„Näh, mina," wastas ta kergelt, „seda teil ei tarwitse teada. — Kogu asi on mulle äri ja soowiksin enda kõrwale

ESTAKLAND

Müüme suurel ja väiksel arvul:

Maaharimise riistu
sahad, äkked, kultivaatorid, reaskülvimasinad F-a „**Radix**", laialtkülvimasinad, ristikheinaseemne külvikärud, kunstväetise puistaja F-a „**Vestfalia**", „**Oliver**" — traktori sahad ja randaalid.

Kunstväetisained
Lämmastikväetised, superfosfaat, kaalisool, toomasjahu jne.

Niidumasinaid
„**Herkules**" ja „**Viking**" rohuniitjad, loorehad, heinakaarutajad, viljaniitjad jne.

Viljapeksumasinad
„**Thermaenius**" ja „**Lanz**" peksumasinad iga trumlilaiusega.

Fordson traktorid
Mootorid — bensiini, petrooleumi ja nafta jaoks, lamavad ja ratastel.

Ford sõidu- ja veoautod
Tagavaraosad kõikide masinate jaoks alati laos.

Eestimaa Põllumajanduse ja tööstuse A.-s.

Estakland

Tallinnas V. Sadama 11 | **Tartus** Narva 3 | **Rakveres** Vaksali 34. | **Pärnus** Riia 27.

Nahavabrik
Tartus
Kaluri tänav 45
Tel. 122

Nahavabriku
Tallinna ladu
Vene-turg nr. 3
Tel. 304-49

NAHA-VABRIK
TARTU EESTI
19 EMUS 18
A.-S. E. M. USWANSKY ja POJAD

Müük suurel ja väiksel arvul.
Hinnad ajakohased.

Maamôôdu töid

ja maaparanduse projekte teeb korralikult

R. Tiitso.

Maamôôdu ja kultuurtehnika büroo.
Tallinnas, Luise tän. 15, krt. 3. Telefon 484-05.

Hallo!

Preilid ja lesed!
Siin 2 waranduslikult kindlustatud noormeest **soovivad**
tõsist tutvust
waranduslikult kindlustatud naisolewustega, wanadus 16 - 30a. Kirjad: J.-Jaani, Karinu pt. 11, „Ary" ja „Einis".

Ambla Tarvitajateühisus - Amblas.

Soovitab käesolevaks hooajaks:

Peremeestele: Kõrgewäärtuslikke ristikheina, timuti, söödajuurikate ja wilja seemneid; kõige paremaid ja wastupidawamaid põllutööriistu; täiswäärtuslikke wäetisi; paremaid piimakanne, kurna watti ja puhta inglistinaga pakfuittinutatud piimawedkanne.

Perenaistele: Puhtasordilisi aedwilja ja lille seemneid, kangawöimeid, riidewärwe, seebikiwi, kampfooli ja muid majapidamistarbeid päewakohaste hindadega.

Enne kui mujalt ostate, kuulake meie hindu.
Hinnad möödunud aastaga võrreldes on tuntavalt langenud.

meest nagu teie, sest olete mees selle sõna tõelises mõttes, kui juba julgesite wõidelda nende kahe wastu siin. Tõesti! Wõimalik, et kohtume weel, kui jääte kauemaks Alshiiri. Kes teab!"

Mõlemad lahkusid toast, laskusid trepist alla hoowi ja läbistasid kitsa käigu, mille lõpul oli uks. Kui prantslanna awas ukse, nägi Burroughs kitsast tänawat, aga ühtlasi ka kahte kõgu, kes luurasid wastasasuwa maja warjus. Ka naine märkas neid ja haaras tugewasti kinni kunstniku käest, sulgedes ruttu ukse, kuna mõlemad kogud kargasid wälja maja warjust.

„Hoidke uks kinni," sosistas naine, kuna Burroughs toga jõuga surus wastu ust, mida katsuti awada wäljastpoolt. Ta tegi seda täiesti mehaaniliselt, kuna talle ei tulnud mõttessegi, et ta sellega end tembeldas naise kaaslaseks. Mehed wäljast surusid wahetpidamata uksele, aga wahepeal oli naisel kuidagi õnnestunud lükata uksele riiwi ette nii et meeste püüded wäljas jäid tagajärjetuks.

„Oh!" sosistas naine hingeldades, kuna mõlemad eemaldusid uksest. „See oli päästmine hädawaewalt. Nähtawasti on nad kõik nuhkinud wäljas ja walwawad nüüd maja."

„Kes need on?"

„Politsei. Ta tahab takistada, et sõrmus kunagi ei satuks enam ta õige omaniku kätte."

„Politsei!?" kordas Burroughs, „nad ei saa mulle teha midagi, sest mul pole põhjust talle midagi salata."

„Aga mina olen teises seisukorras ja me oleme nüüd ajanud ühiselt asja; nad ei usu teie sõnu."

„Ja mida teeme nüüd?"

„Nad katsuwad awada ust. Peame põgenema katuse kaudu."

Burroughs tundis uue seisukorra olewat äärmiselt ebamugawa. Wast pääsenud ühest ohust, et sattuda teise. Talle tundus, et naine, kellega seltsis püüdis põgeneda, kasutas teda oma huwides. Kõ eelewal filmapilgul ta ei saanud siiski teha muud, kui järgneda talle. Politseile praegu oleks wõimata seletada olukorda. Kedagi ta pidi siiski usaldama — olgu siis parem seda naist, keda ta juba tundis!

Läbistades toa, kus lebasid surnud, Burroughsi jalg puudutas rewolwrit, mis wõitluse filmapilgul oli kukkunud põrandale. Kui see ei läinud lahti, siis ta wähemalt wõis kasutada seda löögiriistana. Ta tõstis selle maast ja pistis kärtesse.

Nad tõusid üles trepist, mis wiis katusele. Pimedus oli saabunud järsku ja mustjassinine taewas säras lõputus tähtede meres. Jahe õhtutuul pani mõlemaid tahtmatult wärisema. Burroughs nägi ebaselgelt terwet lamedate katuste merd, mis üksteisest olid eraldatud waewalt meetrikõrguste müüridega. Esmakordselt tal awanes waade idamaisele linnale ülalt, ühtlasi nautida Aafrika wõõrapärasust ja luulet.

Tal polnud aega kaua waatlemiseks, sest juba oli naine temast eemal mõned sammud ja tahtis parajasti ülesronida müürist naaberkatusele. Haarates kinni müürist, kargas selle tagant wälja kolm meest ja piirasid ümber naise. Ta ei lasknud kuulbawale ainustki karjatust, kutsus aga siiski appi Burroughsi parajasti kui talle üle näo wisati turban.

Seda oli weel waja tolle kurja päewa wirr-warris, et naine, kelle nimegi Burroughs ei teadnud ja kes kahtlemata oli seiklejanna kui mitte hullemat, nüüd arwestas tema abi ja kelle eest ta pidi wõitlema! Ainsa hüppega ta oli kohal, kus maadles neli inimest. Üks meestest, kes hoidis kinni naise käest, sai Burroughs'ilt rewolwripäraga hoobi pähe nii et ta langes põrandale. Siis juhtus midagi, milleks kunstnik polnud walmistatud ette. Nimelt, wallanenud naise käsi lendas wälkkiirelt ümber ja tugew maur ta seljataga langes kaeluse karjatusega maha. Arwatawasti oli naine torganud teda noaga. Burroughs polnud siiski kindel wõidule waid pööris nüüd kogu oma tähelepanu kolmandale kallaletungijale, kes ikka weel ümber naise pea hoidis turbanit, selle järsku lahti lasi ja tormas Burroughs'i kallale. Maur, kes ameeriklasest pea jagu lühem oli, näis omawat üliinimliku jõu; ta oli kahe käega haaranud kinni wastase ümbert, surus oma lõua wastu wiimase rinda ja püüdis teda suruda tagasi. Kaks korda tahtis ta panna Burroughs'ile jala ette, kuid mõlemil juhul õnnestus ameeriklasel seda ära hoida. Nii maadeldes nad lähenesid kaitsemüürile, mis lahutas katust tänawast.

Esmalt wõideldes toas, Burroughs oli tunnud end wabana, nüüd aga takistasid teda wõõrad rõiwad, mida kandis. Ta pilk otsis prantslannat, keda lootis endale tulewat appi. Selle asemel aga nägi ta kuidas naine jooksis katuselungi juure ja ruttas alla. Wälkkiirelt tekkis temas kahtlus. Et ennast päästa, jättis naine tema täiesti saatuse hooleks. See asjaolu täitis teda hirmsa wihaga. Igal juhul ta kawatses müüa oma elu wõimalikult kallilt. Ühtlasi märkas ta, et üks meestest, kellele esmalt annud hoobi pähe, toibub ja roomab rüselejate poole. Wahepeal oli ta wastane teda jõudnud suruda katuse äärele ja tal tuli kogu oma tähelepanu pöörda sellele, et teda ei wisataks üle madala kaitsemüüri

Eesti Jalgratta-tööstus.
Väike Tartu mnt. 24.
Kõnetraat 311-37.

Aug. Küttim,
walmistab uusi jalgrattaid, raame, tagumisi harusid, muhwe ja parandab wanu jalgrattaid. Emalleerib ahjus põletatud [illegible]

Tapa teenijate büroo
va ab
karskeid sulaseid ja tüdrukuid taludesse.
Palkum. saata Tapa postk. 24.

Wa[illegible]a tütarlast
[illegible]arjast
Pruuna - Aukerwe [illegible]
Kaubelda kohe [illegible] Ed.
Pärn, Pala, W[illegible]ja [illegible] Tapal,
Jsaku tän Markowi majas
Witungi juures

Noormees **soovib** warand. kindlustatud naisiooga
tutvust
Aegwiidu, Tschernitski

Eestimaa Trükikoja A.-S.
(end. J. H. Gressel)
Tallinnas, Raatuwa tn. 10.